

ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ

ΧΗΜΑ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1997

Μια πανοραμική φωτογραφία με τα πιο χαρακτηριστικά οχήματα του Συλλόγου. Από αριστερά : Jeep M422 AMC "Mighty Mite", Chevrolet C15, DODGE WC54 Ambulance, DODGE WC54 Ασυρματοφόρο, M3 AI

A panoramic photo of the most characteristic vehicles of M.V.P.A. from left to right: M422 AMC "Mighty Mite", Chevrolet C15, DODGE WC54 Ambulance, and WC54 Wireless truck, M3 AI

Τρεις από τις μοτοσυκλέτες του Σ.Δ.Ι.Ο. στο λιμάνι των Χανίων. Από αριστερά: BSA, Norton και BMW με καλάθι

Three of the Club's motorcycles. From left to right: BSA, Norton and BMW with sidecar

ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΟΧΗΜΑ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

“ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΟΧΗΜΑ” είναι
ιδιοκτησία του Σωματείου ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ
ΟΧΗΜΑΤΩΝ (Σ.Δ.Ι.Ο.)
Ηλίου 29, 104 38 Αθήνα
Τηλ.: 5221440

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Κ. Φάρος
Πρόεδρος
Σ. Δογάνης
Γραμματέας
Ξ. Βορδώνης
Ταμίας
Δ. Ρούσσινος
Αντιπρόεδρος
Α. Τοπάλογλου
Αντιπρόεδρος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ - ΕΚΔΟΣΗΣ

Τάσος Τσιπλάκος
(IPMS - Greece, MAFVA,
AFV Association)

*Τα ενυπόγραφα κείμενα απηχούν τις
απόψεις των συγγραφέων τους και
εκφράζουν αποκλειστικά μόνο αυτούς
και όχι τον Σ.Δ.Ι.Ο.*

*Απαγορεύεται η αναδημοσίευση της
ύλης χωρίς έγγραφη άδεια του Σ.Δ.Ι.Ο.
Copyright Σ.Δ.Ι.Ο.*

“THE MILITARY VEHICLE” is a
publication of Historical Vehicles
Preservation Association (H.V.P.A.)
Iliou 29, 104 38 Athens - Greece
Tel.: +30-1-5221440

H.V.P.A. COMMITTEE

K. Faros
President
S. Doganis
Secretary
X. Vordonis
Treasurer
D. Roussinos
Vice-President
A. Topaloglou
Vice-President

CONSULTING EDITOR
Tassos Tsiplakos
(IPMS - Greece, MAFVA,
AFV Association)

*All rights reserved. No part of this
publication may be reproduced without
the written permission of H.V.P.A.*

Σκοπός και ιστορικό του Σ.Δ.Ι.Ο.

Το 1984 δύο φίλοι έβλεπαν με ανησυχία και λύπη να αποσύρονται από τον Ελληνικό Στρατό τα τελευταία οχήματα του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου, παραγωγής 1939-1945. Η ανησυχία αυτή είχε ήδη εκφραστεί δημόσια με μία επιστολή στην “Καθημερινή” στις 8/6/1980. Σύμφωνα με το ισχύον καθεστώς της εποχής, δεν υπήρχε δυνατότητα να διασωθούν τα οχήματα αυτά. Η τύχη τους ήταν είτε να εξαχθούν στο εξωτερικό για συλλέκτες ή να κοπούν σε παλιοσίδερα για την υφικείμενο. Απεφάσισαν λοιπόν να ιδρύσουν το Φεβρουάριο του 1985 το Σύλλογο Διατήρησης Ιστορικών Οχημάτων (Σ.Δ.Ι.Ο.) με πρότυπο παρόμοιους Συλλόγους της Ευρώπης και της Αμερικής. Σαν σκοπό του Συλλόγου έθεσαν την αναζήτηση, περισύλλογή, αναπαλαίωση και διατήρηση αντιπροσωπευτικών οχημάτων που χρησιμοποιήθηκαν από τον Ελληνικό Στρατό την περίοδο 1940-1960 και απώτερο στόχο την ίδρυση ενός Μουσείου όπου θα μπορούσαν να εκτεθούν.

Ο Σύλλογος πιστεύει ότι τα οχήματα αυτά προσέφεραν σημαντικές υπηρεσίες και είχαν μία ιδιαίτερη συμβολή σε μία κρίσιμη περίοδο της νεώτερης ιστορίας μας. Έχομε υποχρέωση λοιπόν να τα διατηρήσουμε για να θυμίζουν στους νεότερους τους αγώνες και θυσίες μιας παλαιότερης γενιάς αλλά και το μηχανολογικό επίπεδο της ίδιας περιόδου.

Διατηρώντας τα οχήματα αυτά θέλουμε επίσης να τιμήσουμε όλους αυτούς που πολέμησαν με αυτά και εξασφάλισαν τις επιχειρησιακές και μεταφορικές ανάγκες του Στρατού μας. Θέλουμε ακόμη να τιμήσουμε και εκείνους που εμόχθησαν για την συντήρησή τους.

Η αναπαλαίωση που επιδιώκουμε δεν περιορίζεται μόνο στο τεχνικό μέρος. Επιζητούμε να τονίσουμε κυρίως το ιστορικό μέρος, ώστε τα οχήματα να φέρουν ακριβείς αριθμούς, χρώματα και τακτικά σήματα της περιόδου του πολέμου όπως και σωστό εξοπλισμό (σακατανικά, ασυρμάτους κ.λ.π.).

Η αναπαλαίωση γίνεται σύμφωνα με παλαιές φωτογραφίες που βρίσκουμε. Μέχρι σήμερα έχουμε αναπαλαίωσε μεταξύ άλλων ένα Jeep με τα διακριτικά του Διοικητού της 1ης Ελληνικής Ταξιαρχίας Στρατηγού Πανσάνια Κατσότα στο ELALAMEIN το 1942 και του Διοικητού της III Ελληνικής Ορεινής Ταξιαρχίας Στρατηγού Θρασίβουλου Τσακαλώτου στο RIMINI το 1944. Τώρα που το καθεστώς για την εκποίηση των Στρατιωτικών αυτοκινήτων έχει αλλάξει ο Σύλλογος με ιδιαίτερη χαρά θα βοηθήσει κάθε φίλο που ενδιαφέρεται να αποκτήσει και να αναπαλαίωσε ένα ιστορικό όχημα. Οι “Παλαιοί αυτοί πολεμιστάι” αξίζουν μιας καλύτερης τύχης.

Κλείνοντας θα ήθελα να αναφέρω ότι από την 1.4.1996 ο Σ.Δ.Ι.Ο αποτελεί μέλος της European Federation of Military Vehicle Collectors Club - F.E. MVCG - που περιλαμβάνει τους Συλλόγους της Γαλλίας, Βελγίου, Λουξεμβούργου, Ελβετίας και Ιταλίας και συνεργάζεται με τη FIVA (Fédération Internationale des Vehicules Anciens).

Επίσης από 1.1.1996 ο Σ.Δ.Ι.Ο. είναι μέλος της ΦΙΛΠΑ - ΕΛΛΑΣ και μέσω αυτής συνδέεται με την FIVA

Κωνσταντίνος Φάρος

Πρόεδρος Σ.Δ.Ι.Ο.

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε το φίλο και μέλος της I.P.M.S. - Ελλάδας, Αλέκο Χαϊτογλου, για την μεγάλη ηθική και υλική συμπαράσταση που παρείχε στην υλοποίηση της παρούσας έκδοσης, καθώς και όλους όσους μας βοήθησαν με το υλικό και τις συμβουλές που μας παρείχαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΛΑΙΩΣΗ ΕΝΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

*Ο πραγματικός “Γολγοθάς” της υλοποίησης ενός ονείρου
του Κωνσταντίνου Φάρου* σελ.6-13

ΑΣΥΡΜΑΤΟΙ ΣΕ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ

*Η σωστή αναπαλαίωση απαιτεί και τα σωστά αυθεντικά εξαρτήματα
του Κωνσταντίνου Φάρου* σελ.6-11

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Σ.Δ.Ι.Ο.

*Η συμμετοχή του Σ.Δ.Ι.Ο. στα ράλλυ της ΦΙΛΠΑ, σε παρελάσεις
των εθνικών επετείων και σε επετειακούς εορτασμούς
στην Ελλάδα και το εξωτερικό* σελ.14-16

Ο Σ.Δ.Ι.Ο. ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

*Δημοσιεύματα εφημερίδων και περιοδικών γύρω από τις δραστηριότητες
και τις εκδηλώσεις του Σ.Δ.Ι.Ο.* σελ.17-19

ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ

*Οι παλιοί και ξεχασμένοι πολεμιστές αναγεννιούνται από τις “στάχτες”
τους και αποκτούν την αρχική τους αίγλη* σελ.20-26

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΜΟΥΦΛΑΖ ΤΟΥ Ε.Σ. (1923-1950)

Ένας τρομερός γρίφος που χρειάζεται πολύ κόπο

και έρευνα για την επίλυσή του

του Τριαντάφυλλου Μετσοβίτη

σελ.27-35

ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΟΧΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΠΟΙΪΑ 1940-41

Οι παραγγελίες στρατιωτικών οχημάτων και τεθωρακισμένων

από την κυβέρνηση Μεταξά και η βρετανική βοήθεια

κατά τον Ελληνοϊταλικό και Ελληνογερμανικό πόλεμο

του Κωνσταντίνου Φάρου

σελ.36-41

ΈΝΑ ΠΑΙΔΙ ΘΥΜΑΤΑΙ...ΟΧΗΜΑΤΑ ΤΟΥ Β' Π.Π.

Ένα ταξίδι στις μνήμες ενός ανθρώπου που έζησε μερικές

από τις πιο σημαντικές και καθοριστικές στιγμές για τη νεότερη

ιστορία της χώρας

του Κωνσταντίνου Φάρου

σελ.42-48

Η ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΛΑΙΩΣΗ ΕΝΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ

Ο πραγματικός “Γολγοθάς” της υλοποίησης ενός ονείρου

του Κωνσταντίνου Φάρου

Η διαδικασία απόκτησης και αναπαλαιώσης ενός στρατιωτικού οχήματος στην Ελλάδα είναι μία αγχωτική, δαπανηρή και γεμάτη απογοητεύσεις εμπειρία. Επομένως το Hobby αυτό δεν απευθύνεται σε ευκαιριακούς και σε αδύνατες καρδιές, αλλά στην κατηγορία των φανατικών και των παθιασμένων οι οποίοι έχουν σαν κύριο κίνητρο για αναπαλαίωση, την ιστορική σημασία και συμβολή των οχημάτων αυτών στην πρόσφατη Ιστορία της χώρας μας και την επιθυμία να έχουν στα χέρια τους ένα ανανεωμένο όχημα ενός μεγάλου πολέμου. Οι πηγές απόκτησεως ενός στρατιωτικού οχήματος είναι:

FORD GPW. Το πρώτο όχημα του Συλλόγου, πριν την αναπαλαίωσή του Σεπτέμβριος 1979. Ημερομηνία κατασκευής Απρίλιος 1943

Αριστερή και δεξιά πλευρά του ίδιου οχήματος, το οποίο ήταν πλήρες. Το πάτωμα, όμως, του οδηγού και του συνοδηγού ήταν κατεστραμμένο

ΑΣΥΡΜΑΤΟΙ ΣΕ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ

Η σωστή αναπαλαίωση απαιτεί και τα σωστά ανθεκτικά εξαρτήματα

Η αναπαλαίωση (restoration) ενός στρατιωτικού οχήματος δεν τελειώνει με την τεχνική ανακατασκευή του. Το δυσκολότερο μέρος αρχίζει μετά και αφορά τον εξοπλισμό τους, ο οποίος περιλαμβάνει μία σειρά από παρελκόμενα. Ένα στρατιωτικό όχημα για να είναι αξιόμαχο φέρει έναν πλήρη εξοπλισμό, ο οποίος αρχίζει από την

μανιβέλλα, χειροκίνητη αντλία αέρα για τα ελαστικά, βάση και κουτί για Α' Βοήθειες, ένα μπρούντζινο πυροσβεστήρα, σκαπανικά (φτυάρι, τσεκούρι, αξίνα) κάνιστρα βενζίνης και νερού, γρασσαδόρο, λαδωτήρι και διάφορα άλλα για να καταλήξει στον ασύρματο. Φυσικά ασύρματο δεν φέρουν όλα τα οχήματα, αλλά όλα τα διοικητικά

- α. Οι Δημοπρασίες του Ελληνικού Στρατού (Ε.Σ.)
- β. Οι έμποροι (Μάντρες)
- γ. Οι πηγές εξωτερικού

Οι δημοπρασίες του Ε.Σ.

Ειδικά για τις δημοπρασίες του Ε.Σ. θα πρέπει να ποιήμε λίγα λόγια γιατί είναι μία τραγική ιστορία. Οι δημοπρασίες του Ε.Σ. μέχρι το 1989 γίνονταν μέσω του Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Μ.Τ.Σ.). Η διαδικασία αυτή κυριολεκτικά εξαφάνισε το Στρατιωτικό όχημα από την Ελλάδα. Το Μ.Τ.Σ. σαν ιδιωτικός οργανισμός δεν εξασφάλιζε τα πλεονεκτήματα του Ο.Δ.Υ.Υ. στα στρατιωτικά οχήματα, με αποτέλεσμα το 90% αυτών να καταλήξουν στην υψικάμινο ή να διαλυθούν για ανταλλακτικά και το υπόλοιπο 10%, κυρίως Jeep, να φύγει στο εξωτερικό σε συλλέκτες. Αγοράζοντας από

Διαμέρισμα κινητήρα, πλήρες. Ο κινητήρας όμως δεν ήταν επισκευάσιμος

το Μ.Τ.Σ. ένα παλιό στρατιωτικό όχημα για κυκλοφορία, με κινητήρα 2.000-10.000 κ.ε., θα έπρεπε να πληρώσετε όλους τους φόρους και δασμούς που ίσχαν για ένα καινούργιο αυτοκίνητο

/επιτελικά και τεθωρακισμένα οχήματα είναι εξοπλισμένα με ασυρμάτους. Όσον αφορά τώρα στα Ιστορικά Οχήματα του Συλλόγου μας, συνιστούμε να φέρουν ασυρμάτους για να δίδουν μία ρεαλιστική παρουσία, εφ' όσον βέβαια ο ασύρματος ταυτίζεται με τον τύπο του οχήματος, την εθνικότητα που απεικονίζει και την χρονική περίοδο που αντιπροσωπεύει. Όταν μιλάμε για ασύρματο,

Εργασίες καθαρισμού σασσιί Jeep

και φυσικά η τύχη τους ήταν προδιαγεγραμμένη. Χάθηκαν έτσι οχήματα πραγματικά διαμάντια όπως τα DIAMOND-T, CORBITT, WHITE, WARD LA FRANCE, AUTOCAR, STUDEBAKER WEASEL M29C, GMC και DODGE όλων των τύπων, ρυμουλκά πυροβολικού M4 Allis-Chalmers και M5 International, ημιεργυστριοφόρα M3 International, LYNX/DAIMLER Αναγνωριστικά (τα "DINGO") και πολλά άλλα. Ένας πραγματικός θησαυρός, ενδεικτικός του καλού εξοπλισμού του Στρατού μας μέσω της Αμερικανικής Στρατιωτικής Βοήθειας.

Το καθεστώς των δημοπρασιών άλλαξε μετά το 1989 όταν το Γενικό Επιτελείο Στρατού (Γ.Ε.Σ.)

Wireless Set No 19 τοποθετημένος σε Willy's Jeep

Νέος κινητήρας ανακατασκευασμένος σε Στρατιωτικό Συνεργείο (301 E.V.). Λειτουργεί άγρια μέχρι σήμερα από το 1980

ανέλαβε να εκποιεί απ' ευθείας τα παλαιά οχήματα με καθεστώς Ο.Δ.Υ.Υ. Διεσώθει έτσι ένας σημαντικός αριθμός οχημάτων Jeep -τα περισσότερα M38, M38AI, M151- και λιγότερα MB/GPW του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου γιατί τα αποθέματα είχαν πλέον εξαντληθεί. Για τα μεγαλύτερα οχήματα δεν υπήρχε καμία προοπτική. Οι ιδιότυπες για τη χώρα μας διακρίσεις σε φορητά Δημοσίας, Αγροτικής και Ιδιωτικής χρήσεως και η έλλειψη επαρκούς Νομοθεσίας για αυτοκίνητα Αντίκες, απαγόρευαν κάθε σκέψη ή επιθυμία για αγορά σε συνδυασμό με την άγνοια των συλλεκτών για την αξία τέτοιων οχημάτων.

Η απόκτηση ενός οχήματος Jeep π.χ. απ' ευθείας από δημοπρασία του Γ.Ε.Σ., είναι χρονοβόρα, γραφειοκρατική και συνεπάγεται σημαντική ταλαιπωρία. Γενικά δεν συνιστάται για την αγορά μεμονωμένων οχημάτων.

Οι άλλες πηγές

Αντίθετα, η αγορά μέσω εμπόρου είναι εύκολη, χωρίς ταλαιπωρία, φυσικά σε υψηλότερη τιμή και με

φυσικά δεν εννοούμε ασύρματο σε λειτουργία, αλλά ασυρμάτους που ευρίσκονται στο εμπόριο από τις δημοπρασίες του Ε.Σ. και έχουν πλήρως αποστρατιωτικοποιηθεί, σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα πολύ βάνουσα. Άλλωστε είναι γνωστό ότι για να κάνεις χρήση ασυρμάτου πρέπει να είσαι ραδιοερασιτέχνης και να έχεις άδεια του Υπουργείου Επικοινωνιών.

Wireless Set No 19

Ένας τύπος ασυρμάτου, Αγγλικής

το πλεονέκτημα ότι μπορείτε να βρείτε και να πάρετε ό,τι εξαρτήματα λείπουν από το όχημα, κάτι που είναι συνηθισμένο. Γενικά, και στις δύο περιπτώσεις θα πάρετε ένα κουρασμένο, χτυπημένο, καννιβαλισμένο και με σοβαρές ελλείψεις όχημα.

Η τρίτη πηγή, του εξωτερικού, κυρίως από ΗΠΑ είναι εύκολη, οικονομική και γρήγορη, που σας επιτρέπει να αποκτήσετε ένα πλήρες αυθεντικό όχημα με λίγη έως καθόλου ανάγκη για αναπαλαίωση, φυσικά ανάλογο με την τιμή αγοράς του. Το μόνο μειονέκτημα είναι το υψηλό κόστος μεταφοράς.

Εάν τελικώς δεν επιλέξετε την τρίτη λύση, τότε ξεκινά η περιπέτεια της αναπαλαίωσης αλλά συγχρόνως και η χαρά της δημιουργίας.

Τοποθέτηση καλύμματος

Η περιπέτεια της αναπαλαίωσης

Γενικώς θα πρέπει να γνωρίζετε ότι ένα στρατιωτικό όχημα του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου έχει ηλικία μισό αιώνα, είναι αργό, αντιοικονομικό, όχι ιδιαίτερα άνετο, με περιορισμένους χώρους και δεν προσφέρεται για κινήσεις μεγάλων αποστάσεων.

Wireless Set No 19 τοποθετημένο σε Bren Carrier

Παρ'όλο ότι έχουν μεγάλους κινητήρες, η ισχύς τους είναι περιορισμένη. Τελικά είναι ένα όχημα ψυχαγωγίας και επιδείξεως και δεν είναι ένα εργαλείο. Εφ'όσον αναπαλαιωθεί σωστά, είναι απόλυτα αξιόπιστο και θα σας δώσει πολλές ευχάριστες στιγμές με ελάχιστη συντήρηση. Γι'αυτό

Τελικό αποτέλεσμα με πλήρη εξοπλισμό και σήματα. Φέρει τα σήματα του Ελληνικού Εξοστρατευτικού Σώματος στην Κορέα GEF (Greek Expeditionary Forces)

έχει σημασία να έχετε ξεκαθαρίσει πώς θα το χρησιμοποιήσετε. Στη συνέχεια θα πρέπει ν'αποφασίσετε τι θέλετε να φτιάξετε, πώς θα το φτιάξετε, τι χρήματα μπορείτε να διαθέσετε και τι μπορείτε να φτιάξετε μόνος σας. Εάν δεν έχετε ένα κατάλληλο χώρο, εργαλεία και κάποιες τεχνικές ικανότητες, αυτό σημαίνει ότι όλη η εργασία θα πρέπει να γίνει σε διάφορα συνεργεία, οπότε το οικονομικό είναι ο μοναδικός παράγων.

Όπως θα γνωρίζετε, το επίπεδο των συνεργείων στην χώρα μας δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό, οι δε επαγγελματίες τεχνίτες δεν αναλαμβάνουν πρόθυμα εργασίες αναπαλαιώσεως γιατί τις θεωρούν χρονοβόρες και αντιοικονομικές. Εάν αναλάβει την αναπαλαιώση ένα από τα λίγα εξειδικευμένα συνεργεία θα κάνει καλύτερη εργασία με μεγαλύτερο φυσικά κόστος αλλά και πάλι χρειάζεται συνεχής παρακολούθηση.

Τώρα το τί θα κάνετε είναι, πιστεύω, ξεκαθαρισμένο. Θέλετε να φτιάξετε ένα σωστό, πλήρες και όσο το δυνατόν περισσότερο αυθεντικό όχημα με στρατιωτικές προδιαγραφές. Εάν

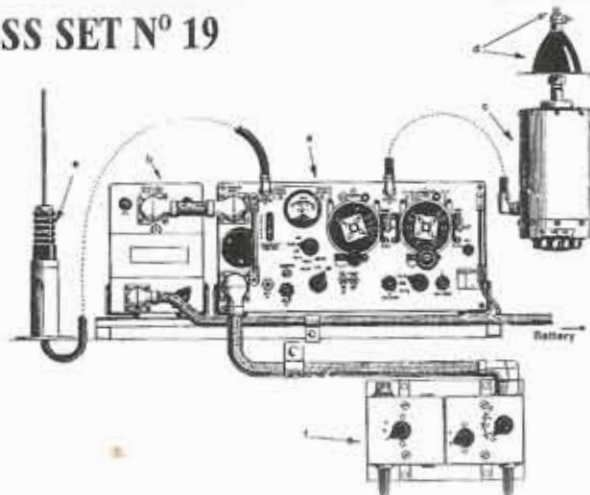

Εργασίες αναπαλαιώσεως σε όχημα ανεγνωριστικός OTTER Καναδικής κατασκευής

Συνήθης κατάσταση και εμφάνιση στρατιωτικού οχήματος προερχόμενο από ιδιωτικές πηγές. FORD F 15 A, τροποποιημένο σε ανατρεπόμενο με διπλά ελαστικά πίσω

WIRELESS SET N° 19

Τα οχήματα OTTER και WHITE M3A1 ασταρωμένα και έτοιμα να δεχτούν το τελικό βάψιμο με το καμouflάζ της εποχής τους

σκέπτεσθε να φτιάξετε μία μαϊμού, ένα MB/GPW με OPEL μηχανή, ξεχάστε το και μη διαβάζετε παρακάτω.

Εάν έχετε έναν κατάλληλο χώρο, στεγασμένο και μερικά εργαλεία, φέρτε εκεί το όχημα αφού του κάνετε ένα καλό πλύσιμο και αρχίστε να το μελετάτε προσεκτικά, αφού αποκτήσετε τα απαραίτητα τεχνικά εγχειρίδια. Υπάρχουν έντυπα, στρατιωτικά εγχειρίδια και πολιτικά βιβλία στα Αγγλικά για όλα τα οχήματα. Σημειώστε τις ελλείψεις και τραβήξτε πολλές φωτογραφίες προτού αρχίσετε να λύνετε το όχημα. Εάν η καρρότσα έχει πολλές σκουριές και σάπια σημεία, ίσως θα είναι προτιμότερο να παραγγείλετε καινούργια κομμάτια, όπως πατώματα, πλαϊνά, φτερά κ.λ.π. ακόμη και ολόκληρη καρρότσα. Με τον τρόπο αυτό γλιτώνετε από αμμοβολές, φανοποιία και ασταρώματα.

Εάν δεν χρειάζεται καινούργια καρρότσα, τότε θα πρέπει να πάτε την δική σας και τα άλλα εξαρτήματα, φτερά, καπώ, προφυλακτήρα κ.λ.π. στην αμμοβολή και στη συνέχεια φανοποιία. Μετά αστάρωμα και βάψιμο, αφού έχετε διαλέξει το σωστό χρώμα (το αυθεντικό χρώμα είναι το FS 34087 Lusterless, Olive Drab, αλλά εγώ προτιμώ το FS 24087 Semi-gloss, Olive Drab).

Εάν θέλετε μπορείτε να πάτε στην αμμοβολή και το

προέλευσης ο οποίος χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα από τον Ελληνικό Στρατό, από το 1942 έως το 1952, δηλαδή στην Μέση Ανατολή, στην Ιταλία και στον Εμφύλιο, είναι ο WIRELESS SET N° 19. Μετά το 1952 περιορίστηκε η χρήση τους λόγω της εισαγωγής Αμερικανικών ασυρμάτων. Το 1960 απεσύρθη και αργότερα δόθηκε για εκποίηση, σε κακή κατάσταση όμως. Για να φτιάξεις μία ευπαρουσίαστη εξωτερικά συσκευή έπρεπε να χρησιμοποιήσεις δύο ασυρμάτους. Μέχρι πρότινος υπήρχαν στην αγορά (Μοναστηράκι) αλλά τώρα είναι δύσκολο να τους βρεις.

σασσί αφού έχετε κατεβάσει τον κινητήρα και βγάλετε άξονες/διαφορικά/τροχούς/κιβώτια. Αυτά τα τελευταία θα τα καθαρίσετε με το χέρι (ξύσιμο) και με διαβρωτικό υγρό.

Ο κινητήρας

Ο κινητήρας θα πρέπει να πάει σε ειδικό συνεργείο για άνοιγμα και έλεγχο (βαλβίδες, ελατήρια κ.λ.π.). Το κιβώτιο μην το πειράξετε. Δοκιμάστε το σε κίνηση και κατόπιν αποφασίζετε. Ελέγξτε τα διαφορικά για πηνίο/χορόνα και τα ρουλεμάν των τροχών. Ελέγξτε τις ζάντες (τροχούς) εάν είναι ίσιες. Εάν είναι κτυπημένες πρέπει να πάνε σε συνεργείο. Ελέγξτε τα ταμπούρα και τα φρένα στους τροχούς και αλλάξτε λαστιχάκια και έμβολα στα κυλινδράκια των τροχών όπως και στην αντλία φρένων. Επίσης, αλλάξτε απαραίτητως τα μαρκούτσια (σουλανάκια) για τα υγρά φρένων. Αλλάξτε τις μεμβράνες από την αντλία βενζίνης και καθαρίστε τα φίλτρα βενζίνης και αέρος (παππάς). Καθαρίστε ή αλλάξτε το ψυγείο. Αλλάξτε τα κολλάρα νερού και περάστε καινούργιο ιμάντα στον ανεμιστήρα. Ελέγξτε προσεκτικά το σύστημα διεύθυνσης και αλλάξτε τα φθαρμένα μέρη. Υπάρχουν ανταλλακτικά.

Στον ηλεκτρολόγο θα πάτε τη μίζα, γεννήτρια και αυτόματο για έλεγχο και καθαρισμό. Ζητήστε από τον ηλεκτρολόγο όταν σας βάλει καινούργια καλώδια (υπάρχουν και έτοιμες πλεξούδες στο εξωτερικό) να τοποθετήσει και ένα κουτί με ασφάλειες γιατί ως γνωστό τα στρατιωτικά αυτοκίνητα δεν είχαν ξεχωριστές ασφάλειες. Υπάρχει πιθανότητα το όχημα να είναι 6 VOLTS. Συνιστώ ανεπιφύλακτα μετατροπή σε 12 VOLTS παρ'όλο που θα υπάρξουν προβλήματα, κυρίως στον αυτόματο.

Με τα όργανα δεν θα πρέπει να έχετε πρόβλημα γιατί υπάρχουν όργανα και εδώ και στο εξωτερικό. Παρ'όλο που όλοι θέλουμε να έχουμε αυθεντικά οχήματα, είμαστε υποχρεωμένοι για λόγους ασφαλείας να κάνουμε παραχωρήσεις και να έχουμε FLASH και ALARM.

Προσέξτε το Carburator. Υπάρχουν Repair Kits για

Ο N° 19 σχεδιάστηκε από την εταιρία PYE RADIO of Cambridge και κατασκευάσθηκαν 115.000 τεμάχια σε ηλεκτρονικά εργοστάσια της Αγγλίας, Καναδά και ΗΠΑ. Αρχικά προοριζόταν να χρησιμοποιηθεί μόνο στα Άρματα Μάχης (τανκς) αλλά ήταν τόσο επιτυχής ώστε τοποθετήθηκε και σε ασυρματοφόρα οχήματα και σε σταθμούς βάσεως.

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα, ο Σταθμός W.S. N° 19 περιλαμβάνει τα εξής τμήματα: (a) τον πομποδέκτη, ο οποίος περιλαμβάνει την συσκευή A, τη συσκευή B και τον ενισχυτή ενδοεπικοινωνίας, (b)

πλήρη ανακατασκευή. Εάν δεν επισκευάζεται μπορείτε να φέρετε ένα καινούργιο από το εξωτερικό.

Βάλτε καινούργια αμορτισέρ και στείλτε τις σουστές σε ειδικό συνεργείο για "κτύπημα" γιατί μετά από τόσα χρόνια έχουν "καθίσει". Τα σωστά ελαστικά για τα Jeep MB είναι τα 600X16 Non-directional (ND) ενώ τα M38 και M38A1 παίρνουν 700X16. Τα μπρούντζινα/αλουμινένια ταμπελάκια οδηγίων των Jeep "συνήθως λείπουν". Η καλύτερη πηγή είναι από το εξωτερικό, 10 δολάρια το ένα. Μετά έρχονται τα παρελκόμενα, όπως η "μανιβέλα" ο μπρούντζινος πυροσβεστήρας, κουτί Α' Βοηθειών, γυάλος, αντλία (τρομπά) για αέρα στα λάστιχα, σκαπανικά, γρασσαδόρος κάτω από το "καπό" και οπλοθήκη. Ψάξτε, υπάρχουν ακόμη στο Μοναστηράκι και στις Μάντρες. Για ασυρμάτους και κεραίες, διαβάστε σχετικό άρθρο στο περιοδικό.'

Τελευταίο μένει το κάλυμμα (κουκούλα) του οχήματος και τα καλύμματα των καθισμάτων. Στην Αγγλία και Αμερική υπάρχουν καταπληκτικά καλύμματα, η ποιότης δε

Παραλαβή οχήματος SCOUT CAR M3A1, WHITE. Προσέξτε τα διαφορετικά ελαστικά εμπρός

το τροφοδοτικό ρεύματος 12 VOLT, (c) το όργανο για τον συντονισμό της συσκευής Α με την κεραία, (d) βάση κεραίας και κεραία συσκευής Α, (e) βάση κεραίας και κεραία συσκευής Β, (f) Μονάδα ελέγχου ενδοεπικοινωνίας.

Η συσκευή Α λειτουργεί στην συχνότητα 2-8Mc/s με σύστημα εκπομπής AM. Η εμβέλειά της σε κίνηση και με κεραία 2.5 μ. είναι 10 μίλια η οποία διπλασιάζεται εάν εκπέμπει με κώδικα MORSE (CW). Η συσκευή Β, ένας πομποδέκτης UHF, λειτουργεί στη συχνότητα 230-240Mc/s με εμβέλεια 1000 μέτρων για επικοινωνία

Τοποθέτηση νέου κινητήρα σε όχημα 1 1/2 τόννου DODGE WC62 6X6

είναι εξαιρετική. Στην Ελλάδα έχουμε πολύ καλούς τεχνίτες για καλύμματα αλλά πρέπει να τους δείξετε ακριβώς τι θέλετε ή να τους δώσετε δείγματα, που μπορείτε να πάρετε από Jeep μελών του Σ.Δ.Ι.Ο. Τα υφάσματα, όμως, για καλύμματα είναι χαμηλής ποιότητας.

Αυτή είναι εν συντομία η διαδικασία αναπαλαιώσεως ενός τυπικού στρατιωτικού αυτοκινήτου. Στο τέλος αυτού του άρθρου δίνουμε διευθύνσεις συνεργείων και πηγών με ανταλλακτικά

Τα μέλη του Σ.Δ.Ι.Ο. θα χαρούν ιδιαίτερα να βοηθήσουν όποιον έχει το κουράγιο, την υπομονή και την αγάπη και στοργή να δώσει ζωή σ' έναν "βετεράνο". Όταν τελειώσετε όλες τις εργασίες, οδηγήστε το με υπερηφάνεια και με τον σεβασμό που του αρμόζει, γιατί το ταπεινό αυτό αυτοκίνητο μεταφέρει επάνω του τον ηρωισμό, την προσφορά και την θυσία μιάς ολόκληρης γενιάς. Καμιά Mercedes ή Rolls-Royce δεν μπορεί να συγκριθεί μαζί του, γιατί η ιστορία του είναι γραμμένη με το αίμα αυτών που μας εξασφάλισαν έναν ελεύθερο τρόπο ζωής. Διατηρώντας και προβάλλοντας τα οχήματά μας διατηρούμε τη μνήμη και τιμούμε την ηρωική αυτή γενιά του 1940-1950..

εντός της Μονάδος. Αυτός είναι ο λόγος που τα ασυρματοφόρα οχήματα του Αγγλικού Στρατού φέρουν 2 κεραίες, τη μεγάλη των 2.5 μέτρων και την μικρή UHF 80 εκατοστών. Γενικά είναι μία εντυπωσιακή συσκευή και εάν πρόκειται να αναπαλαιώσετε ένα όχημα με αγγλικά ή ελληνικά σήματα της περιόδου 1942-1952 είναι η πλέον σωστή λύση.

Στην Αγγλία βρίσκετε πολύ εύκολα τέτοιες συσκευές σε κατάσταση λειτουργίας και στοιχίζουν περίπου £ 200 λίρες.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

ΦΙΛΙΑ

ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ANTIQUÉ CAR CLUB OF GREECE

Πίνδου 92, Παπάγου, Τ.Θ. 3081, 10210 Αθήνα,
Τηλ. 6434700, 6525101, Fax 6533420

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΕΣΧΗ ΦΙΛΩΝ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑΣ

Πλ. Αγίων Ασωμάτων 6, 105 54 Θησείο, Αθήνα,
Τηλ. 325 0445

6, Ag. Asomaton Sq., 105 54 Athens, Greece,
Tel. 325 0445

THE MILITARY VEHICLE TRUST

THE MILITARY VEHICLE TRUST, THE
MEMBERSHIP SECRETARY, P.O.BOX 6,
FLEET, HANTS. GU13 9PE
ENGLAND

MORINGEN FORSVARS-KJORCTOYERS UNION

President: Snorre Amundsen

Jernbanegaten 15

N-3187 Horten

NORWAY

Newsletter Editor: Arve Andersen

H Wilhelmsens alle 13

N-3116 Tonsberg

Norway

FORENINGEN FOR MILITERE KORETOJERS BEVARELSE

President: Gerald Davison, #11592

Enghavvej 9A

7800 Skive

DENMARK

TEL: 97511577

Newsletter Editor: Gerald Davison

MVCC-ITALIA

President: Piero Brezza, #3307

13 Via Mantova

10153 Torino,

ITALY

TEL/FAX: 39011859526

MILITARY VEHICLE PRESERVATION ASSOCIATION

1-800-365-5798

Phone:(816)737-5111 Fax:(816) 737-5423

Founded 1976

Military Vehicle Preservation Association

P.O.Box 520378

Independence, Missouri

U.S.A. 64052

BELGIAN MILITARY VEHICLE TRUST

President: André Witmeur, #1780

Preixhe,1

4681 Hermalle-sous-Argentau

BELGIUM

(041)797325

MVCC PARIS ILE DE FRANCE

President: Philippe Paleologue

51 Ave. Gaston Boissier

78220 Viroflay

FRANCE

TEL: 33140934343

Newsletter Editor: Thibault Richard

Meeting: First Monday of the month, Ch 11h P7

226, Quai de Stalingrad, 92 Issy les Noulineaup,

France.

JAPAN MVCC

President: Kiyoshi Shiraishi, #2467

1-55-11 Kitakarasuyama

Setagaya-Ku, Tokyo

JAPAN 157

TEL: 033326-0448

Compuserve ID: 73560, 145

Dialcom ID: 72: MAG95080

Newsletter Editor: Y. Nishizawa, #9775

22-13 Shimoshinden

Osaka

Tsurugashima-City,

Saitama

Japan

TEL: 049854633

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΠΟ ΜΑΝΤΡΕΣ ΜΕ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΚΑΡΑΣ

Μάντρα Στρατιωτικών Οχημάτων-
Ανταλλακτικών
Αντιγόνης 22,
Τηλ.: 5127870

ΣΠΥΡΟΣ ΣΠΑΘΑΡΟΣ

ΜΑΡΝΗ 56 - ΑΘΗΝΑΙ
ΤΗΛ.: 5235357-5230330
Γενικόν εμπόριον ανταλλακτικών
αυτοκινήτων παντός τύπου,
απαντα ανταλλακτικά τζιπ

SOTIRIOS BOUZAS & SON LTD. (ΟΧΗΜΑΤΑ-ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ)

ASPROPIRGOU AVE.-PLACE PHOUSA
ATHENS-GREECE
TEL.: (01)5572071
FAX: (01)2816713

JEEP CORPORATION

CHRIS ROUSSIS (ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΕΙΣ)
93, Vouliagmenis Ave. & 2, Ag. Triados Str.,
16674 Glyfada, GREECE
Tel.: +3019623040-9622748, Fax: +3019625309
8952783 οικ.

D. J. LEVEDAS

(ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ & ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ)
128, KONSTANTINOPOLEOS AVEN
10435-ATHENS-GREECE
TEL.: 015223902
FAX: 015225845

"Λούρειος Ίππος"

ΕΙΔΗ ΣΤΟΛΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ &
ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΥΛΙΚΑ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ-ΑΛΕΞΙΣΦΑΙΡΑ ΓΙΛΕΚΑ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ
Ελπίδα Μεγαλόγνη
Αθηνόδωρου 25 & Αγορακρίτου-Κ. Ηλιούπολη
16341-Αθήνα
(Στάση Αγ. Παρασκευής 208 κοντά στο Δημοτικό
Γυμναστήριο Ηλιουπόλεως)
Τηλ.: 9969956-9929950

SURVIVAL

Ι. ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ-Δ. ΚΑΤΣΙΚΑΣ ΟΕ
ΚΗΦΙΣΙΑΣ 200 ΚΗΦΙΣΙΑ
ΤΗΛ.: 8011763-8017197

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ MILITARY VEHICLE PRESERVATION ASSOCIATION

MVPA, P.O.BOX 520378, Independence, MO USA 64052 - 0378; 1-800-365-5798; FAX: 816-737-5423
BC-166 GMC Trucks at War (US Army Trucks of WWII) \$17.00
BC-173 TM9-801: WWII GMC 6X6 Trucks \$49.00
BC-164 Motor Vehicle Markings (US Army WWII) \$15.00
BC-165 Military Vehicle Markings (US Army 1950-60s) \$18.00
BC-159 Doughboy to GI: US Army Clothing 1900-1945 \$75.00

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ WHEELS & TRACKS

HISTORIC MILITARY VEHICLES DIRECTORY
AFTER THE BATTLE, CHURCH HOUSE
CHURCH STREET, LONDON E15 3JA Tel.: 0181-5348833 Fax: 0181-5557567

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Σ.Δ.Ι.Ο.

Ανάμεσα στις διάφορες δραστηριότητες του Συλλόγου είναι και η συμμετοχή του σε διάφορες εκδηλώσεις, όπως τα διάφορα Ράλλυ της ΦΙΛΠΑ, παρελάσεις για τον εορτασμό των εθνικών επετείων της 28ης Οκτωβρίου και της 25ης Μαρτίου, καθώς και στους επετειακούς εορτασμούς για την Μάχη της Κρήτης, αλλά και στο εξωτερικό για τον εορτασμό των 50 χρόνων της απόβασης στη Νορμανδία (D-DAY). Μέσα από αυτές τις εκδηλώσεις δίνεται η ευκαιρία στο ευρύ κοινό να έρθει σε επαφή με το Σ.Δ.Ι.Ο., να θαυμάσει τα οχήματά του και να γνωρίσει-ή να θυμηθούν οι παλαιότεροι- με τι οχήματα διεξήχθησαν οι παλιότεροι πόλεμοι, αλλά και ποια ήταν τα οχήματα που υπηρέτησαν στον Ελληνικό Στρατό, εκείνες τις ένδοξες ημέρες.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ Σ.Δ.Ι.Ο. ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

1990 • Εαρινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Κάρυστος - Ερέτρια
• Διεθνές Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Ρόδος

1991 • Διεθνές Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Κέρκυρα
• Χειμερινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Δελφοί - Παρνασσός

1992 • Διεθνές Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Μάνη - Μυστράς

1993 • Εαρινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Ναύπλιο - Άστρος
• Παρέλαση 25 Μαρτίου, Βούλα
• Διεθνές Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Κρήτη
• Χειμερινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Ερέτρια - Κύμη

1994 • Διοργανωτικό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Παλαιά Φώκαια - Λαγονήσι
• Συμμετοχή στις εκδηλώσεις για την 50η επέτειο D-Day, Νορμανδία Γαλλίας
• Εαρινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Λοντράκι - Πειραιάς
• Διεθνές Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Δελφοί
• Χειμερινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Ερέτρια - Πετριές

1995 • Εαρινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Ωροπός - Αγ. Μηνάς

• Συμμετοχή Εκδηλώσεως Επετείου Μάχης της Κρήτης, Χανιά μετά από Πρόσκλησις Νομαρχίας Χανίων
• Διεθνές Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Κεφαλλονιά, Ζάκυνθος
• Παρέλασις Επετείου 28ης Οκτωβρίου, Βούλα
• Χειμερινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Νεμέα

1996 • Μάιος - Συμμετοχή στις Εκδηλώσεις για την επέτειο της Μάχης της Κρήτης μετά από πρόσκληση Νομαρχίας Χανίων
• Εαρινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ - Ξιλόκαστρο - Καλάβριτα
• Κατάθεσις Στεφάνου στο Μνημείο Ιερολοχιτών Δραγατσανίου που οργάνωσε ο Σύλλογος ΡΙΜΙΝΙΤΩΝ - ΙΕΡΟΛΟΧΙΤΩΝ 1942-45
• Οκτώβριος 96 - Συμμετοχή στις εκδηλώσεις στο ΡΙΜΙΝΙ, Ιταλίας για την επέτειο απελευθερώσεως της πόλεως τον Σεπτ. 1944 από την Πη Ελληνική Ταξιαρχία
• 28 Οκτωβρίου 1996- Παρέλαση στη Μεταμόρφωση, Αττικής

Στιγμιότυπο από το χειμερινό Ράλλυ ΦΙΛΠΑ το 1991

Μετά 52 χρόνια Ελληνικά Jeep του ΣΔΙΟ στο RIMINI, Ιταλίας, 10/1996

(Στρατιωτικό Κοιμητήριο III Ε.Ο.Τ. στο RICCIONE, Ιταλίας)

Η ομάδα των μελών του Σ.Δ.Ι.Ο. που συμμετείχε στις εκδηλώσεις για τη «Μάχη της Κρήτης» το 1995

Τα οχήματα του Συλλόγου παραταγμένα κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων για τη «Μάχη της Κρήτης» το 1995

Φάλαγγα του Σ.Δ.Ι.Ο προς το αεροδρόμιο του Μάλεμ, στις εκδηλώσεις για τη «Μάχη της Κρήτης» το 1995

Η "αποστολή" του Συλλόγου στις εκδηλώσεις για τη «Μάχη της Κρήτης» το 1996

Η «αποστολή» του Σ.Α.Ι.Ο. στις εκδηλώσεις για τον εορτασμό των 50 χρόνων της "D-DAY" στο μουσείο του Bayeux, Νορμανδίας

Τα τζιπ του Συλλόγου παραταγμένα στο λιμάνι των Χανίων, 1996

Ο Σ.Δ.Ι.Ο. ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

Είναι πολλά τα δημοσιεύματα γύρω από τις δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις στις οποίες ο Σ.Δ.Ι.Ο. έχει συμμετάσχει, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Παρακάτω παραθέτουμε τα πιο χαρακτηριστικά:

Ζωντανοί... θρύλοι στους δρόμους της Βούλας!

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ 26/3/1993

“Ζωντανοί ...θρύλοι στους δρόμους της Βούλας!”

“... Μία ευχάριστη έκπληξη περίμενε όσους παρακολούθησαν χθες την παρέλαση των μαθητών στο παραλιακό προάστιο. Λίγο πριν περάσουν από μπροστά τους τα παιδιά, στρατιωτικά οχήματα που έλαβαν μέρος στο Β' Π.Π. και πολέμησαν σε όλα τα μέτωπα, έκαναν την εμφάνισή τους και χειροκροτήθηκαν από το πλήθος. Αναπαλαιωμένα, φρεσκοβαμμένα και καλοσυντηρημένα, με τους αριθμούς και τα διακριτικά ιστορικών και "επώνυμων" οχημάτων, γύρισαν τις σελίδες της ιστορίας πίσω στο '40”.

WHEELS & TRACKS

One of the two Harley-Davinson, a WLA

Sharp Willys MB;6X6 Dodge WC62 behind

Dodge WC54 executed as Signals Corps van

Another WC54, all original as ambulance

1943-ish CMP Chevrolet CX15 with GS body

White M3A1 scout car complete with roller

GREECE

Many countries now have organisations to cater for people who restore and preserve historic MVs. In Athens it's the Historical Vehicles Conservation Club-Greece. Fanis Jordanidis (who sent these pictures) writes: "To this date our club has four Jeeps (3MB, 1 M38), one M422 Mighty Mite, two Harleys, one BMW with sidecar, four Dodges (WC52, 54, 62,) one Chevrolet C15, one GMC CCKW and two M3A1 scout cars.' He adds: "We meet regularly and make short trips in the area." The Greek Army, we know, still has many WWII MVs awaiting disposal. Let's hope that the majority will be preserved.

ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ

Οι παλιοί και ξεχασμένοι πολεμιστές αναγεννιούνται από τις "στάχτες" τους και αποκτούν την αρχική τους αίγλη

"Έκλεισαν τις πληγές που άνοιξε η σκουριά, τίναξαν με δύναμη τη σκόνη από πάνω τους και ξεκίνησαν από το Ελ Αλαμίν, το Ρίμινι και την Κορέα για να βρεθούν στην Αθήνα του σήμερα. Να θυμίσουν δόξες παλιές μ'ένα ταξίδι στο παρελθόν του οποίου η αφετηρία και η διαδρομή πέρασαν στην ιστορία..."

ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 29.5.1992: "Η ΦΑΛΑΓΓΑ"

Στις παρακάτω σελίδες θα παρουσιάσουμε τα πιο χαρακτηριστικά οχήματα του Σ.Δ.Ι.Ο., το ιστορικό τους καθώς και φωτογραφίες τους ΠΡΙΝ και ΜΕΤΑ την αναπαλαίωσή τους.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα από τον Ελληνικό Στρατό την περίοδο 1942-1952
Ιδιοκτήτης: ΧΡ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα από τον Ελληνικό Στρατό για υπηρεσία αγγελιοφόρων, στρατονομίας και διάφορους άλλους ρόλους κατά την περίοδο 1950-1985 περίπου
Ιδιοκτήτης: ΜΑΝΟΣ ΦΩΣΤΙΠΕΡΗΣ

BSA M20

Μοτοσικλέτα, δίκυκλη

Κατασκ.: BSA

Τύπος: M20

Κυβισμός: 500cc.

Χώρα: Αγγλία

HARLEY DAVIDSON WLA

Μοτοσικλέτα, δίκυκλη

Κατασκ.: HARLEY DAVIDSON

Τύπος: WLA

Κυβισμός: 45,12 ίντσες CID

Χώρα: ΗΠΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Φέρει τα διακριτικά του Διοικητού της
 1ης Ελληνικής Ταξιαρχίας,
 Συνταγματάρχου ΚΑΤΣΩΤΑ
 Πανσανία στη μάχη του EL
 ALAMEIN στην Αίγυπτο, ΟΚΤ-ΝΟΕ
 1942 εναντίον των Γερμανικών
 Δυνάμεων του Στρατηγού ROMMEL.
 Την περίοδο 1941-45
 κατασκευάστησαν στις ΗΠΑ 320.000
 Jeep WILLYS.
 Άλλα 330.000 Jeep κατασκευάστησαν
 από την FORD ως GPW.
 Ιδιοκτήτης: ΧΡ. ΡΟΥΣΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Φέρει τα διακριτικά της 336ης
 Ελληνικής Μοίρας Διώξεως στη Μέση
 Ανατολή το 1943. Στις 23/7/1943
 η Μοίρα πραγματοποίησε επιδρομή
 εναντίον Γερμανικών στόχων
 στην Κρήτη
 Ιδιοκτήτης: ΑΛ. ΤΟΠΑΛΟΓΛΟΥ

WILLYS MB

Όχημα Διοίκησης & Αναγνώρισης,
 1/4 Τόννου, 4X4
 Κατασκ.: WILLYS
 Τύπος: MB
 Χώρα: ΗΠΑ

WILLYS MB

Όχημα Διοίκησης & Αναγνώρισης,
 1/4 Τόννου, 4X4
 Κατασκ.: WILLYS
 Τύπος: MB
 Χώρα: ΗΠΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Φέρει τα διακριτικά του Διοικητού της
III Ελληνικής Ορεινής Ταξιαρχίας
Συνταγματάρχου ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΥ
Θρασύβουλου, στη μάχη για την
απελευθέρωση του RIMINI στην
Ιταλία το Σεπτέμβριο 1944
Ιδιοκτήτης: ΔΙΟΝ. ΡΟΥΣΣΙΝΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Φέρει τα διακριτικά της III Ελληνικής
Ορεινής Ταξιαρχίας στη μάχη για την
απελευθέρωση του RIMINI στην
Ιταλία το Σεπτέμβριο 1944
Ιδιοκτήτης: ΑΡΙΣΤ. ΚΑΡΑΜΠΕΛΑΣ

WILLYS MB

Όχημα Διοίκησης & Αναγνώρισης
1/4 Τόννου, 4X4
Κατασκ.: WILLYS
Τύπος: MB
Χώρα: ΗΠΑ

CHEVROLET C15A GS, CMP

Φορτηγό όχημα 15 Cwt
3/4 Τόννου, 4X2
Κατασκ.: CHEVROLET
Τύπος: C15A
Χώρα: Καναδάς

DODGE WC51

Φορτηγό Όχημα,
3/4 Τόννου, 4X4
Κατασκ.: DODGE
Τύπος: WC51
Χώρα: ΗΠΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Χρησιμοποιήθηκε για τη μεταφορά
προσωπικού και όπλων πεζικού.
Αποσύρθηκε στις αρχές
της δεκαετίας του '80.
Το εικονιζόμενο όχημα χρησιμοποιήθηκε
στα γυρίσματα της ξένης σειράς
"FORTUNES OF WAR" στο Ναύπλιο και
φέρει σήματα για τις ανάγκες των
γυρισμάτων
Ιδιοκτήτης: ΚΩΝ. ΦΑΡΡΟΣ

DODGE WC62

Φορτηγό Όχημα
1 1/2 Τόννου, 6X6
Κατασκ.: DODGE
Τύπος: WC62
Χώρα: ΗΠΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Χρησιμοποιήθηκε για τη μεταφορά
προσωπικού και φορτίων.
Αποσύρθηκε στις αρχές
της δεκαετίας του '80.
Φέρει διακριτικά του Ελληνικού
Εκστρατευτικού Σώματος στην
Κορέα (1951/52)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Φέρει τα διακριτικά της 1ης Ελληνικής Ταξιαρχίας στη μάχη του ΕΙ. ΑΛΑΜΕΙΝ στην Αίγυπτο, ΟΚΤ-ΝΟΕ 1942

Οχήματα του τύπου αυτού χρησιμοποιήθηκαν από τον Ελληνικό Στρατό την περίοδο 1942-1952. Κατά τη διάρκεια του πολέμου κατασκευάσθηκαν στην Αγγλία 6626 οχήματα DINGO
Ιδιοκτήτης: Κ. ΦΑΡΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Φέρει τα διακριτικά του 50ου Συντάγματος Αρμάτων της 23ης Αγγλικής Τεθωρακισμένης Ταξιαρχίας που έλαβε μέρος σε επιχειρήσεις στην Αίγυπτο, Τυνησία, Σικελία, Ιταλία και Ελλάδα στα γεγονότα του Δεκεμβρίου 1944
Ιδιοκτήτης: ΝΙΚ. ΠΕΤΡΙΤΣΗΣ

DINGO DAIMLER MARK II

Ελαφρό Τεθωρακισμένο Όχημα Αναγνώρισης,
3 Τόννων, 4Χ4Κατασκ.: DAIMLER
Τύπος: MARK II
Χώρα: Αγγλία

WHITE M3A1

Τεθωρακισμένο Όχημα Αναγνώρισης
5 Τόννων, 4Χ4
Κατασκ.: WHITE
Τύπος: M3A1
Χώρα: ΗΠΑ

GMC CCKW353A1

Φορτηγό Όχημα,
2 1/2 Τόννου, 6X6
Κατασκ.: GMC
Τύπος: CCKW353A1
Χώρα: ΗΠΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Χρησιμοποιήθηκε για τη μεταφορά προσωπικού και εφοδίων και ως ρυμουλκό των Πυροβόλων 105 mm.
Αποσύρθηκε στα μέσα της δεκαετίας του '70
Ιδιοκτήτης: Θ. ΒΕΝΕΡΗΣ

DODGE X30

Γερανός μεταφοράς βομβών
Αεροπορίας, 4X4
Κατασκ.: DODGE
Τύπος: X30
Χώρα: ΗΠΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Χρησιμοποιήθηκε από την Ελληνική Αεροπορία.
Αποσύρθηκε το 1982
Ιδιοκτήτης: ΝΙΚ. ΠΕΤΡΙΤΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Όχημα DODGE WC54 διασκευασμένο
σε Ασύρματοφόρο VAN.

Φέρει σήματα του Τάγματος
Διαβιβάσεων του Β' Σώματος
Στρατού (1950).

Ιδιοκτήτης: ΜΑΝΘΟΣ ΤΣΙΛΙΦΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Χρησιμοποιήθηκε απο το Γερμανικό
στρατό σε διάφορους ρόλους.

Φέρει το κλασσικό καμουφλάζ της
Wehrmacht. Κατά τη διάρκεια του
πολέμου κατασκευάστησαν 52000
Kübelwagen

Ιδιοκτήτης: ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΖΕΝ

DODGE WC54

Ασύρματοφόρο Όχημα

3/4 Τόννου, 4X4

Κατασκ. DODGE

Τύπος: WC 54

Χώρα: ΗΠΑ

KUBELWAGEN kdf/VW 82

Όχημα Διοίκησης και αναγνώρισης
4X2

Κατασκ.: VOLKSWAGEN

Τύπος: K1

Χώρα: Γερμανία

ΣΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΜΟΥΦΛΑΖ ΤΟΥ Ε.Σ. (1923-1950)

*Ένας τρομερός γρίφος που χρειάζεται πολύ κόπο
και έρευνα για την επίλυσή του*

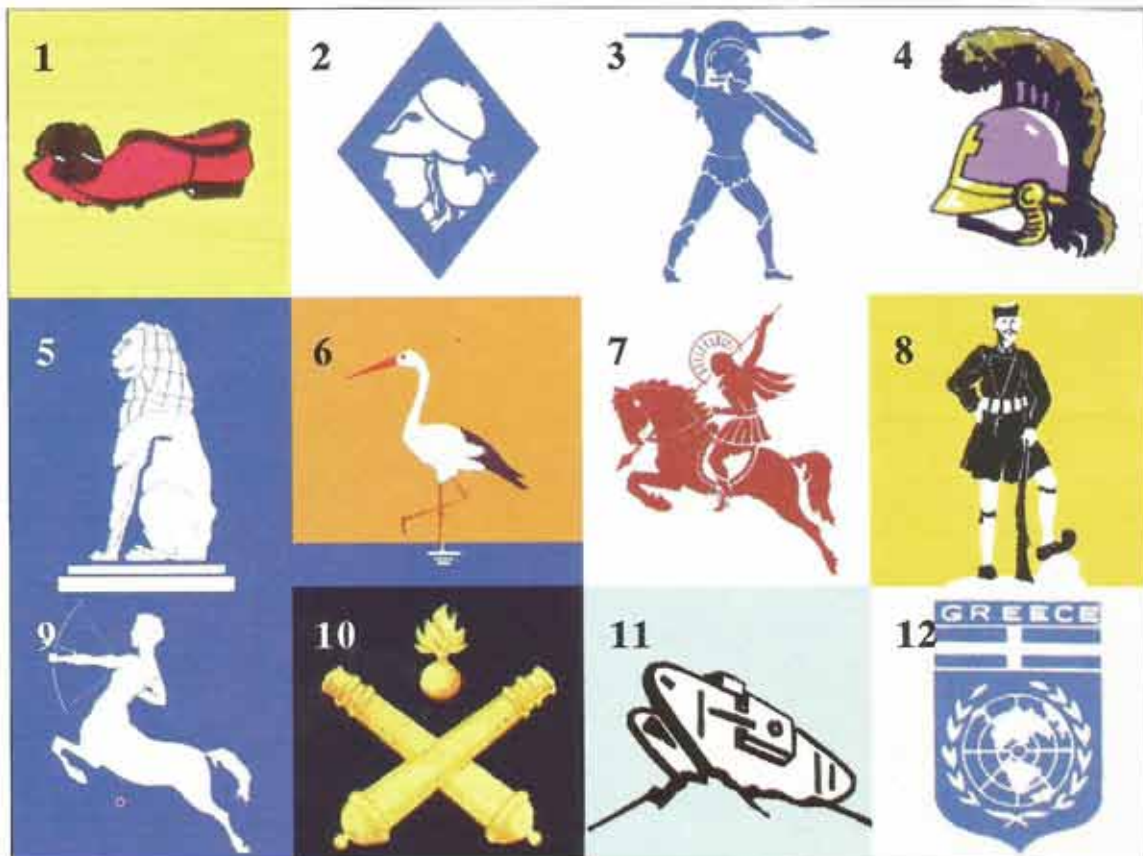
του Τριαντάφυλλου Μετσοβίτη

Μετά την Μικρασιατική καταστροφή ο Ελληνικός Στρατός συνέχισε να χρησιμοποιεί τα λιγοστά μέσα που του απέμειναν χωρίς να ελπίζει στην γρήγορη αντικατάσταση ή συμπλήρωσή τους λόγω της οικονομικής κατάστασης της χώρας. Λογικό είναι να υποθέσει κανείς ότι τα αυτοκίνητα αυτής της περιόδου συνέχισαν να είναι βαμμένα με τα χρώματα και τα σήματα τα οποία ήδη είχαν.

Η προπολεμική περίοδος

Το 1929 έγινε η προμήθεια των φορτηγών Hansa και Daag. Αυτά ήταν από όσο φαίνεται μονόχρωμα πράσινα.

Τα Daag είχαν σε λευκό φόντο μαύρους τετραψήφιους αριθμούς κυκλοφορίας πλαισιωμένους από τα γράμματα Ε και Σ. Τα Hansa είχαν επίσης μαύρους τετραψήφιους αριθμούς σε λευκό φόντο προσημασμένους από τα γράμματα Ε.Σ.

Διακριτικά Σήματα Μονάδων

1) I Μεραρχία Πεζικού, 2) II Μεραρχία Πεζικού, 3) III Μεραρχία Πεζικού, 4) IV Μεραρχία Πεζικού, 5) VII Μεραρχία Πεζικού, 6) IX Μεραρχία Πεζικού, 7) XI Μεραρχία Πεζικού, 8) XV Μεραρχία Πεζικού, 9) Β' Σώμα Στρατού, 10) Σχολή Πυροβολικού, 11) Κέντρο Εκπαίδευσης Τεθωρακισμένων, 12) Εξοστρατευτικό Σώμα Κορέας

Unit Signs of the Greek Army

1) I Inf. Division, 2) II Inf. Division, 3) III Inf. Division, 4) IV Inf. Division, 5) VII Inf. Division, 6) IX Inf. Division, 7) XI Inf. Division, 8) XV Inf. Division, 9) 2nd Army Corps, 10) Artillery School, 11) Armour Training Center, 12) Greek Expeditionary Force, Korea

Λομα μάχης VICKERS 6 ton με διπλό πύργο κατά την διάρκεια ασκήσεων της Σχολής Ευελπίδων. Το σήμα με το Σταυρό της Μάλτας μέσα στο λευκό ρόμβο, δεν είναι γνωστό τι αντιπροσωπεύει, αλλά πιθανόν να είναι τακτικό σήμα

VICKERS 6 ton with twin turret, during manoeuvres.
The "Cross of Malta" in the white rhomboid is probably a tactical formation sign

Η ιδιαιτερότητα που παρουσίαζαν ήταν ότι ανάμεσα στα δύο αυτά γράμματα υπήρχε έγχρωμος ελληνικός θυρεός. Το στεφάνι γύρω από τον θυρεό, κατά πάσα πιθανότητα, ήταν πράσινο. (βλ. φωτό)

Όταν ανέλαβε την διακυβέρνηση της χώρας ο Μεταξάς ξεκίνησε ένα τεράστιο πρόγραμμα εξοπλισμού και εκσυγχρονισμού του Ελληνικού Στρατού στα πλαίσια του οποίου έγιναν και πολλές

προμήθειες οχημάτων κυρίως από τη Γερμανία και τη Γαλλία. Απ' όσο μπορούμε να κρίνουμε από τις υπάρχουσες φωτογραφίες, τα γερμανικά οχήματα έφεραν τρίχρωμη παραλλαγή σε φαρδιές κάθετες κυματοειδείς λωρίδες, η οποία είναι λογικό να υποθέσουμε ότι ήταν η γερμανική της περιόδου εκείνης, δηλ. γκρι-πράσινο-καφέ.

Το 1939 παραγγέλθηκαν και παραλήφθηκαν 200 φορτηγά 2 τόννων Bedford MS. Αυτά παραδόθηκαν από το εργοστάσιο με μια δίχρωμη παραλλαγή και ελληνικά νούμερα. Τα μπροστινά νούμερα ήταν στη μέση του προφυλακτήρα λευκά τετραψήφια σε μαύρη, μάλλον, πινακίδα προσημασμένα από το Ε.Σ. Το χρώμα των φορτηγών αυτών, εαν δεν είχε καθοριστεί από την Ελλάδα στην παραγγελία, πιθανόν να ήταν Dark Earth και Bronze Green.

Οι ελκυστήρες πυροβολικού Pavesi ήταν αρχικά μονόχρωμοι αλλά λίγο πριν τον πόλεμο κάποιοι εμφανίστηκαν με τρίχρωμη παραλλαγή, πιθανότητα ίδια με εκείνη των γερμανικών οχημάτων, και κάποιοι άλλοι με δίχρωμη, όπως άλλωστε και πολλά άλλα οχήματα της εποχής καθώς και πυροβόλα. Η δίχρωμη αυτή παραλλαγή εφαρμόστηκε από όσο φαίνεται λόγω των

Φορτηγό Hansa-Lloyd 4X2. Προσέξτε την πινακίδα του οχήματος με το θυρεό μεταξύ των Ε.Σ. Διακρίνεται, επίσης, το περίτεχνο σήμα του κατασκευαστή στο ψυγείο. Η φωτογραφία είναι τραβηγμένη πριν από τον πόλεμο (φωτό Ε.Α.Λ.Α.)

Greek Hansa-Lloyd 4X2. Note the manufacturer's badge on the radiator. Note, also, the vehicle's number plate which sports a national crest between letters E and Σ

επιχείμενων εχθροπραξιών και ήταν κάποιο καφέ ή γαυώδες χρώμα σε φαρδιές κυμματοειδείς λουριδές πάνω από το βασικό πράσινο.

Σύμφωνα με μία άλλη εκδοχή αυτή η παραλλαγή αποτελείτο από δύο πράσινα. Ένα σκούρο κι ένα ανοικτότερης απόχρωσης. Σαν γενικό συμπέρασμα πάντως θα πρέπει να πούμε ότι πριν την έναρξη του πολέμου η χρήση παραλλαγής δεν ήταν διαδεδομένη.

Τα γαλλικά ημιερυστριοφόρα Somua MCG5 είχαν ένα μονόχρωμο σκούρο χρώμα, το πιθανότερο σκούρο λαδί, και λευκούς τριψηφίους αριθμούς κυκλοφορίας προσημασμένους από Ε.Σ. Αυτοί ήταν βαμμένοι κατευθείαν στο πίσω αριστερό μέρος της καρότσας και μάλλον και στα πλευρά της, όπου εμφανιζόντουσαν επίσης σε λευκό και με μικρότερα γράμματα πρόσθετες επιγραφές, πιθανότατα κάποιες οδηγίες.

Τα δύο άρματα Vickers των έξη τόννων που είχαν αγοραστεί προπολεμικά, ήταν μονόχρωμα πράσινα, πιθανότατα το βρετανικό Bronze Green και μόνο το ένα άρμα είχε στα πλευρά του ένα λευκό ρόμβο με, το πιθανότερο, μαύρο σταυρό της Μάλτας. Το σήμα αυτό πιστεύουμε ήταν τακτικό κι όχι κάποια μορφή εθνοσήμου.

Η μόνη άλλη περίπτωση τακτικού σήματος που γνωρίζουμε ήταν ένα λευκό τρίγωνο μέσα σε κύκλο που υπήρχε στο πλευρό της καρότσας ενός Hansa.

Ο πόλεμος 1940-41

Μετά την Ιταλική επίθεση ο Ε.Σ. έλαβε ορισμένες ποσότητες οχημάτων από τους Βρετανούς. Τα οχήματα αυτά έλαβαν ελληνικούς αριθμούς κατά το πρότυπο Ε.Σ. ενώ όσα καταλήφθηκαν σαν λάφυρα

πολέμου στο αλβανικό μέτωπο, κατά το πλείστον διατήρησαν τα χρώματα και τα σήματά τους. Αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές στα άρματα CV 33 τα οποία κατά την χρήση τους από τους Έλληνες διατήρησαν όλα τους τα ιταλικά σήματα με την προσθήκη κάποιων πατριωτικών συνθημάτων όπως το γνωστό άρμα, τον "Εκδικητή της Έλλης". (βλ. Φωτό).

Όσον αναφορά τα επιταγμένα οχήματα, τα

Φορηγό Daag 4X2. Η μανιβέλα κρύβει την πινακίδα του οχήματος. Η φωτογραφία είναι τραβηγμένη πριν από τον πόλεμο (φωτό Ε.Λ.Α.)

DAAG 4X2 heavy lorry. The crank hides the number plate, however you can distinguish the registration number in-between the letters E and Σ. The photo was shot prior WWII

Φορηγά BEDFORD MS των 2 τόννων έξω από το εργοστάσιο κατασκευής τους στην Αγγλία. Είναι χαρακτηριστικό το δίχρωμο καμουφλάζ (Dark Earth-Bronze Green) καθώς και οι πινακίδες με τα ελληνικά νούμερα (φωτό Bart Vanderween)

BEDFORD MS lorries outside the British factory. Note the two-coloured camoullage (Dark Earth-Bronze Green), as well as the Greek number plates (photo Bart Vanderween)

Ιταλική ταινέττα CV33 σε ελληνική υπηρεσία. Προσέξτε στο ασπίδιο των πολυβόλων το σύνθημα "ΕΛΛΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΣ". Στην αριστερή πλευρά και μπροστά από την θυρίδα του οδηγού υπάρχει ένα ιταλικό σήμα

Italian CV-33 in Greek service. Note the slogan "ELLI'S AVENGER" and the ship, on the mantlet. In front of the driver's visor there is an unknown Italian marking

οποία βέβαια ήταν πάρα πολλά, άλλα διατήρησαν τους πολιτικούς χρωματισμούς τους και άλλα όχι. Επίσης πολλά από αυτά διατήρησαν και τους πολιτικούς αριθμούς κυκλοφορίας, αλλά είχαν τα γράμματα Ε και Σ βαμμένα σε κάποιο εμφανές σημείο όπως το φτερό.

Η Μέση Ανατολή

Μετά την κατάληψη της Ελλάδας τα στρατεύματα που διέφυγαν στη Μέση Ανατολή και δημιούργησαν τις Ελληνικές Ταξιαρχίες εξοπλίστηκαν από τους Βρετανούς με κυρίως κοινοπολιτειακής προέλευσης οχήματα τα οποία διατήρησαν τα χρώματα που είχαν καθώς και τους αριθμούς τους.

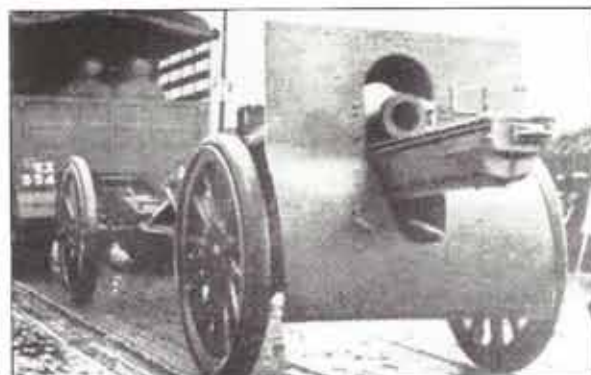
Τα συνηθέστερα χρώματα ήταν τα Light Stone και Mid Stone, το πρώτο ανοικτότερο από το δεύτερο. Για παραλλαγή συχνή ήταν η χρήση του Dark Earth (γαιώδες) και του Μαύρου. Βέβαια στις συνθήκες της Β. Αφρικής και της Μ. Ανατολής ο δυνατός ήλιος και η άμμος γρήγορα αλλοίωναν τα χρώματα και τα ξάνοιγαν πολλές φορές σε σημείο να είναι αδύνατο να καθορισθεί το αρχικό χρώμα. Η πλειοψηφία των οχημάτων την περίοδο αυτή είχε για την από αέρος αναγνώριση το σήμα της RAF με λεπτό κίτρινο περίγραμμα βαμμένο στο καπό ή τη στέγη του οχήματος. Οι Έλληνες σε ορισμένες περιπτώσεις δεν προσέθεταν κανένα σήμα ή διακριτικό με αποτέλεσμα τα οχήματα αυτά να μην διαφέρουν σε τίποτε από τα αντίστοιχα Βρετανικά ή κοινοπολιτειακά, όπως για παράδειγμα τα οπλισμένα τζιπ του Ιερού Λόχου τα οποία δεν είχαν καν Βρετανικά νούμερα! Στο σημείο αυτό αξίζει να πούμε ότι τα τζιπ αυτά δεν ήταν όλα μονόχρωμα αλλά έφεραν μια πολύχρωμη παραλλαγή σε μεγάλες

βούλες. Σε άλλες πάλι περιπτώσεις οι Έλληνες διατήρησαν τα Βρετανικά νούμερα και προσέθεσαν και δικά τους νούμερα. Τα Βρετανικά νούμερα ήταν πολυψήφια και προσημασμένα πάντοτε από ένα γράμμα το οποίο καθόριζε το είδος του οχήματος σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

- A** ασθενοφόρα
- C** μοτοσυκλές
- M** αυτοκίνητα επιβατηγά (περιλαμβάνονται και τα τζιπ)
- Z** φορητά μέχρι 15cwt
- L** φορητά άνω των 15cwt
- H** τροχοφόροι ελκυστήρες (π.χ. πυροβολικού)
- F** θωρακισμένα οχήματα
- T** τεθωρακισμένα, τανκς

Τα νοτιοαφρικανικής προέλευσης τεθωρακισμένα Marmon Herrington είχαν αριθμό προσημασμένο με το U (αρχικό της λέξης Union-Νοτιοαφρικανική Ένωση) τον οποίο διατήρησαν και σε Βρετανική και σε ελληνική υπηρεσία.

Τα ελληνικά νούμερα ήταν τριψήφια συνήθως

Βαρύς ελκυστήρας πυροβολικού SOMUA MCG5 που σύρει πυροβόλο των 155 χιλ. Διακρίνεται καθαρά στην αριστερή πλευρά του οχήματος η πινακίδα **ES 354**

Rear view of SOMUA MCG5 half truck showing the number **ES 354** clearly. It is towing a Schneider 155 mm

κατά το πρότυπο Ε.Σ. και εμφανίζονταν μπροστά και πίσω στο όχημα κατά την ελληνική πρακτική. Συχνά τα ελληνικά οχήματα είχαν και άλλα σήματα σύμφωνα με το Βρετανικό σύστημα σήμανσης το οποίο προέβλεπε ένα σήμα για τον κύριο σχηματισμό (ταξιαρχία, μεραρχία ή σώμα στρατού) στον οποίο ανήκε το όχημα κι ένα άλλο που έδειχνε το όπλο και τη μονάδα του οχήματος. π.χ. τάγμα διαβιβάσεων, τάγμα μηχανικού κλπ. Αυτό ήταν τετράγωνο και με τα χρώματά του υποδήλωνε το όπλο, ενώ με ένα διψήφιο νούμερο την μονάδα. Ήταν ένα αρκετά πολύπλοκο σύστημα που μόνο με την ανάγνωση των διαταγών που καθόριζαν τα χρώματα και τα νούμερα μπορεί να ερμηνευτεί πλήρως. Μέχρι στιγμής δυστυχώς τα πράγματα

Φορτηγό FORD CMP 15 cwt του Ε.Σ. σε γερμανική ιππασσία, μετά την κατάραση του μετώπου. Η ελληνική πινακίδα είναι βυθισμένη στο κέντρο του μπροστινού προφυλακτήρα. Δεν ήταν γνωστό αν το λευκό εξάγωνο στο δεξί φτερό μέσα στο οποίο οι Γερμανοί πρόσθεσαν το **WH** (WEHRMACHT) προϋπήρχε της κατάληψης του οχήματος (Φωτό Bundesarchiv Panzer Colors II)

Early FORD F15 truck captured by the Germans. Note the Greek Army number "**E6021Σ**". It is unknown if the hexagone bearing **WH** existed before the vehicle's capture. (Photo Bundesarchiv/Panzer Colors II)

Marmon Herrington MK III στη Μ. Ανατολή κατά τη διάρκεια εκπαίδευσης ή συντήρησης. Προσέξτε το δίχρωμο καμουφλάζ (Sand-Earth Brown ή Black) και την επιγραφή **ΑΕΡΑ** πάνω από το φρυγίο

Marmon Herrington MK III in the Middle East. Note the two-coloured camo (Sand-Earth Brown or Black) as well as the inscription **ΑΕΡΑ** (AIR) on top of the radiator

Marmon Herrington MK III στη Μ. Ανατολή. Προσέξτε την επιγραφή **ΚΟΥΡΣΑΡΟΣ** και το πειρατικό σημαία στο αριστερό φτερό. (Φωτό IWM μέσω Πολ. Μουσείου)

Marmon Herrington MK III in Middle East. Note the inscription **ΚΟΥΡΣΑΡΟΣ** and the pirate's flag on the left mudguard. (Photo IWM via Greek War Museum)

Ο καλλιτέχνης ζωγραφίζει το **MIKY MAOYΣ** στο Marmon Herrington MK III με την ονομασία "**ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ**" (Φωτό IWM μέσω Πολ. Μουσείου)

The "artist" paints the **Mickey Mouse** figure on the front plate of a Marmon Herrington MKIII which bears the slogan "**ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ**", (Photo IWM via Greek War Museum)

πράγματα όσον αφορά τα σήματα των ελληνικών μονάδων δεν έχουν ξεκαθαρίσει ακόμα κι έτσι και πάλι μόνο από τις υπάρχουσες φωτογραφίες μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες. Πιστεύουμε ότι τα χρώματα των σημάτων αυτών θα ήταν λογικό να ακολουθούν τη Βρετανική πρακτική αφού οι ελληνικές μονάδες ήταν ενταγμένες σε μεγαλύτερους σχηματισμούς υπό Βρετανική διοίκηση.

Σε ό,τι αφορά το σήμα του σχηματισμού ευτυχώς τα πράγματα είναι καλύτερα αφού γνωρίζουμε ότι για όλες τις Ελληνικές Ταξιαρχίες ήταν η λευκή κεφαλή της Αθηνάς σε γαλάζιο ή μπλέ φόντο. Η ακριβής μορφή διέφερε πολύ, ανάλογα με το αν είχε χρησιμοποιηθεί κάποιο στένσιλ για να βαφτεί στο όχημα ή όχι. Στις περιπτώσεις που βάφονταν με το χέρι συχνά υπήρχε περισσότερη και πολυπλοκότερη λεπτομέρεια στο σχέδιο. Όσον αφορά το σχήμα του φόντου υπήρχε τετράγωνο, ρόμβος και δίσκος. Είναι δυνατό ο δίσκος να χρησιμοποιήθηκε κυρίως από την 1η Ταξ. ενώ ο ρόμβος φαίνεται να είναι στενότερα συνδεδεμένος με την 3η. Υπάρχει πάντως και μια μαρτυρία ότι το πυροβολικό χρησιμοποιούσε κυρίως τον ρόμβο. Ορισμένα Humber, Lynx και M3 White τα οποία πολύ πιθανό να ανήκαν στην 2η Ταξ. είχαν την ιδιαιτερότητα να φέρουν άλλο σήμα μπροστά κι άλλο πίσω! Έτσι ενώ πίσω εμφανιζόταν η κεφαλή της Αθηνάς σε μαύρο με λευκό περίγραμμα και όλο αυτό σε στρογγυλό μπλέ φόντο, μπροστά υπήρχε ένας δίσκος στα χρώματα της ελληνικής σημαίας και πάνω σε αυτό ένα μαύρο άλογο. Και στις δύο περιπτώσεις τα σήματα αυτά εμφανιζόντουσαν πάνω από παραλληλόγραμμο με το νούμερο 76 μέσα. Τα συγκεκριμένα Humber είχαν και ονόματα με λευκά γράμματα κάτω από την θυρίδα του οδηγού.

Είναι γνωστές κι άλλες περιπτώσεις κατά τις οποίες ελληνικά οχήματα έφεραν διάφορα συνθήματα και αυτό ήταν ιδιαίτερα συχνό στα Marmon Herrington όπου αυτά εμφανιζόντουσαν πάνω από τη θωράκιση του ψυγείου. Γνωστά είναι τα ΚΟΥΡΣΑΡΟΣ, ΑΕΡΑ, ΣΑΤΑΝΑΣ και ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ (βλ. Φωτό) το οποίο μάλιστα συνοδευόταν από μια μεγάλη έγχρωμη ζωγραφιά του Μικυ Μάους στη θωράκιση του ψυγείου.

Η περίοδος του εμφυλίου

Κατά την επιστροφή τους στην πατρίδα τα ελληνικά στρατεύματα διατήρησαν τα σήματά τους για κάποιο διάστημα. Στη συνέχεια αναπτύχθηκε ένα ελληνικό σύστημα σήμανσης εμπνευσμένο σε μεγάλο βαθμό από το Βρετανικό καθώς εκείνη την περίοδο ο Ε.Σ. είχε

ακόμη οργάνωση σύμφωνα με τα Βρετανικά πρότυπα.

Σε ό,τι αφορά τα σήματα των οχημάτων, η περίοδος του εμφυλίου πόλεμου είναι από τις πιο ενδιαφέρουσες και πολύχρωμες! Την εποχή αυτή πολλά οχήματα έφεραν ακόμη τους Βρετανικούς ή αμερικανικούς αριθμούς τους, συχνά με σβησμένα τα γράμματα που τα συνόδευαν. Έτσι από τα αμερικανικής προέλευσης οχήματα ήταν σβησμένο το USAW, ενώ από τα κοινοπολιτειακής προέλευσης οχήματα, το γράμμα που υπήρχε μπροστά από το νούμερο και χαρακτήριζε το είδος του οχήματος. Μάλλον κατά τα τελευταία χρόνια του πολέμου άρχισαν να είναι πιο συχνά τα ελληνικά νούμερα τα οποία συνήθως ήταν της μορφής Ε.Σ. σε μαύρο πάνω σε λευκό φόντο. Η ύπαρξη του νούμερου αυτού δεν απέκλειε και την ύπαρξη του παλαιότερου ξένου νούμερου. Μάλιστα είναι πιθανό ο αριθμός αυτός να συνυπήρχε υποχρεωτικά για να συνδέει τη νέα ταυτότητα του οχήματος με την παλαιά. Σε μια διαταγή της ΕΒΑ του 1950 για τη σήμανση των οχημάτων αναφέρεται ρητά ότι ο παλιός πολυψήφιος αριθμός θα πρέπει να αναγράφεται στη δεξιά πλευρά του καλύματος της μηχανής για αυτό ακριβώς το σκοπό. Είναι πολύ πιθανό παρόμοια τακτική να ήταν καθιερωμένη και στον ΕΣ.

Σύμφωνα με το νέο σύστημα τα οχήματα έφεραν το σήμα του μεγάλου σχηματισμού στον οποίον ανήκαν, συνήθως μεραρχιόσημο, το οποίο ήταν τετράγωνο έγχρωμο και εμφανιζόταν στο φτερό ή σε κάποια άλλη πρόσφορη κάθετη επιφάνεια μπροστά

Bren Carrier σε παρέλαση στην πλατεία Συντάγματος. Ο αρχηγός του οχήματος κρατά τη σημαία του πεζικού με τον Άγιο Γεώργιο. Προσέξτε το άσπρο ΕΛ ΑΛΑΜΕΪΝ στη μπροστινή θωράκιση. Επίσης διακρίνεται κάποιο σήμα στο δεξί φτερό (Φωτό Εφημερίδα της εποχής μέσω Σ. Δογάνη)

Bren Carrier on parade in Athens. The commander carries the Greek flag with St. George (emblem of the Infantry). Note the inscription ΕΛ ΑΛΑΜΕΪΝ (EL ALAMEIN), as well as a marking on the right fender

Αριστερά, ένα Ford Lynx με το σήμα του ΚΕΤ. Δεξιά, δύο Lynx της ΙΧ Μεραρχίας. Τα σήματα είναι τοποθετημένα αντίστροφα. Το "22" είναι λίγο διαφορετικό. (Φωτό Ν. Ορφανουδάκης)

Left, Ford Lynx bearing Armour School sign. Right, two Lynxes of IX Division. Note different style of "22" and the opposite placing of markings in comparison with the left photo

MS GREYHOUND της ΧΙ Μεραρχίας παρελαύνουν στη Θεσ/νίκη. Προσέξτε την υπερκατασκευή του πύργου, την απουσία φτερών, το εθνόσημο, το μεραρχιόσημο και τον αριθμό που επαναλαμβάνεται στο πλάϊ (Φωτό Ν. Ορφανουδάκης).

MS GREYHOUND of the XI Division on parade in Thessaloniki. Note turret modifications, the Greek flag on it and the registration number repeated on the side

Marmon Herrington MK IV f. Στο αριστερό πίσω φτερό διακρίνεται το σήμα της ΧΙ Μεραρχίας και από πάνω το νομόγερο του οχήματος. Στο δεξί πίσω φτερό διακρίνεται η ελληνική σημαία και από πάνω το οπλόσημο. Προπορεύεται ένα Lynx της ίδιας μεραρχίας, ενώ στα αριστερά του οχήματος υπάρχει άλλο ένα ζευγάρι Marmon και Lynx

Marmon Herrington MK IV f of the XI Division, with the registration number right on top of the Div. sign. On the right fender you can see the Greek flag and on top the 22. Ahead of the Marmon is a LYNX of the same Division and on the left another pair of Marmon and Lynx

και πίσω, στην καρότσα συνήθως. Στην άλλη μεριά υπήρχε ένα τετράγωνο σήμα που θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε οπλόσημο, το οποίο είχε διαφορετικό χρώμα ανάλογα με το όπλο. (πεζικό, μηχανικό, τεχνικό κλπ) και ένα νούμερο μαύρο ή λευκό ανάλογα με το χρώμα του φόντου. Τα χρώματα μάλλον ήταν τα χρώματα του κάθε όπλου όπως υπήρχαν τότε στον ΕΣ. Έτσι το πυροβολικό θα είχε μαύρο, τα τεθωρακισμένα πράσινο, οι μεταφορές κίτρινο πάνω από πράσινο κλπ. Το τεχνικό χρησιμοποιούσε το τρίχρωμο σήμα του Βρετανικού REME (μπλε-κίτρινο-κόκκινο, σε οριζόντιες λωρίδες με το μπλε πάνω), όσον αφορά τα νούμερα δεν γνωρίζουμε λεπτομέρειες, αλλά τα πράγματα ήταν απλούστερα από τα Βρετανικά σύστημα και τα νούμερα πιο τυποποιημένα. Τα τεθωρακισμένα οχήματα για παράδειγμα είχαν πάντοτε νούμερο 22.

Τα περισσότερα τεθωρακισμένα έφεραν εθνόσημο συνήθως με τη μορφή παραλληλόγραμης ελληνικής σημαίας, η οποία μπορεί να εμφανιζόταν στα πλευρά του πύργου ή του πύργου, αλλά και πολλές φορές σε κάποιο σημείο του πίσω μέρους του οχήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις το εθνόσημο είχε το σχήμα θυρεού. Πολλά άλλα οχήματα είχαν επίσης αυτό το θυρεό. Η θέση του ήταν στις πόρτες του οχήματος και στα φορτηγά τουλάχιστον και στο μέσο της καρότσας πίσω. Τα τεθωρακισμένα της εποχής έφεραν επίσης και τακτικό σήμα το οποίο και πάλι ήταν εμπνευσμένο από το αγγλικό σύστημα. Σύμφωνα με το σύστημα

Bren Carrier. Διακρίνεται καθαρά στο δεξιό πλευρό του άρματος το τακτικό σήμα των 2 τεινόμενων κύκλων και ο αριθμός του οχήματος. Στο δεξιό εμπρός μέρος διακρίνεται, μάλλον, το οπλόσημο. (Φωτό Ε.Α.Λ.Α.)

Bren Carrier. It is clearly visible the tactical sign of two circles and its number. On the right front you can see the 22 on a two-coloured square

αυτό χρησιμοποιούνται γεωμετρικά σχήματα με ένα νούμερο μέσα και με διαφορετικά χρώματα για να καθορίζεται η ίλη και ο συλαμός που ανήκει το όχημα. Κι εδώ δυστυχώς οι λεπτομέρειες δεν είναι ακόμα γνωστές.

Σαν επίλογο θα θέλαμε να επισημάνουμε το ενδιαφέρον που παρουσιάζει ο μικρός και ειδικευμένος αυτός τομέας της στρατιωτικής μας ιστορίας, όχι μόνο για την βοήθεια που μπορεί να προσφέρει στον ιστορικό για την ερμηνεία και χρονολόγηση φωτογραφιών, αλλά και στον μοντελιστή, και αναπαλαιωτή οχημάτων, που επιθυμεί την όσο το δυνατό ιστορικά πιστότερη απόδοση στο αντικείμενό του.

Τα όσα διαβάσατε πιο πάνω είναι το αποτέλεσμα της συλλογής και μελέτης πολλών μικρών πληροφοριών και

Άρμα Κένταυρος. Το σήμα στο δεξί μέρος είναι του ΚΕΤ, ενώ η θυρίδα του οδηγού κρύβει το οπλόσημο που, μάλλον, είναι το ίδιο με της προηγούμενης φωτογραφίας. Είναι χαρακτηριστικό το όνομα ΜΟΥΡΓΚΑΝΑ που αναγράφεται στο εμπρός μέρος του άρματος. Οι δύο φωτο αυτής της σελίδας, ανατρέχουν την θεωρία περί οπλόσημου που περιγράφεται στο κείμενο. Και η έρευνα συνεχίζεται... (Φωτό Ε.Α.Λ.Α.)

Centaur tank. The marking in the right is that of the Armour School, while the driver's port hides the number which is probably on a two-coloured square. Note the geographical name ΜΟΥΡΓΚΑΝΑ written on the tank's front

Bren Carrier πιθανόν της Ορεινής Ταξιαρχίας. Διακρίνεται στη δεξιά πλευρά της θωράκισης η ελληνική σημαία. Είναι χαρακτηριστικό το γερμανικό πολυβόλο MG 34 στη θέση του Bren.

Bren Carrier, probably of the III Mount Brigade. You can see on the right side the Greek flag. Note the MG 34 in place of the Bren MG.

φωτογραφιών, που όλες μαζί μας αποκαλύπτουν τα όσα είπαμε. Το κυνήγι και η συλλογή των στοιχείων αυτών δεν σταματά ποτέ και η βοήθεια του καθένα που έχει έστω και το μικρότερο ψείγμα

Καναδικό Lynx με την ελληνική σημαία σε σχήμα θυρεοῦ στην πόρτα του οχήματος (Φωτό Σ. Δογάνης)

Canadian FORD LYNX bearing the Greek flag in a crest shape on the vehicle's door

πληροφορίας ή μια παλιά φωτογραφία, είναι πολύτιμη κι εκτιμητέα γιατί κάλλιστα μπορεί να είναι το κομμάτι που λείπει από την σπαζοκεφαλιά.

Marmon Herrington MK IV f του Κ.Ε.Τ. Στη θέση του πύργου έχει τοποθετηθεί το φέρετρο του βασιλιά Γεωργίου Β' το οποίο είναι σκεπασμένο με την ελληνική σημαία και από πάνω έχει στερεωμένο το βασιλικό στέμμα. Το αυτοκίνητο που ακολουθεί είναι πιθανόν να μεταφέρει τη βασιλική οικογένεια. (Φωτό Εφημερίδα της εποχής, μέσω Σ. Δογάνη)

Marmon Herrington MK IV f of the Armour School. Instead of the turret there is the coffin of King George II, which is covered with the Greek flag and on top the royal crown. The following car is, probably, transporting the royal family

ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΟΧΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΠΟΙΪΑ 1940-41

Οι παραγγελίες στρατιωτικών οχημάτων και τεθωρακισμένων από την κυβέρνηση Μεταξά και η βρετανική βοήθεια κατά τον Ελληνοϊταλικό και Ελληνογερμανικό πόλεμο

του Κωνσταντίνου Φάρου

Τις 28.10.1940 όταν η Ιταλία του Μουσολίνι επετέθει εναντίον της Ελλάδος, ο Ελληνικός Στρατός (Ε.Σ.) διέθετε για μεταφορές 705 φορτηγά οχήματα έναντι των 7.000 και πλέον αυτοκινήτων που προέβλεπε το Σχέδιο Ελιγμού του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΓΕΣ).

Τα αυτοκίνητα αυτά ήταν 240 ελαφρά φορτηγά HANSA-LOYD και 130 βαρέα φορτηγά DAAG, παραγγελίας 1929 από τη Γερμανία, τα οποία εφυλάσσοντο σε αποθήκες επιστρατεύσεως χωρίς ανταλλακτικά. Υπήρχαν επίσης 135 FIAT 618 1 1/4 τόννων, παραγγελίας 1935, (50 από αυτά μετατράπησαν σε νοσοκομειακά το 1936), 200 Αγγλικά Bedford, 4X2, 2 τόννων, MS και 50 Renault 3 1/2 τόννων, 4X2, ADR ή ADG 65 HP, που παρελήφθησαν το 1939.

Το ΓΕΣ στην αγωνιώδη προσπάθεια του να συμπληρώσει τις ανάγκες του ΕΣ με άριστο οπλισμό και να συνεχίσει την αμυντική οχύρωση της μεθορίου έναντι της Βουλγαρίας (Γραμμή Μεταξά) δεν μπορούσε να διαθέσει μεγαλύτερες πιστώσεις για φορτηγά

Τρίκυκλη μοτοσυκλέτα FN M12 με καλάθι των 100cc. Από πίσω διακρίνεται ένα Mercedes LG 65/3 85bhp 6X6 που ονομαζόταν και LG 2500 επειδή ήταν 2.5 τόννων.

FN M12 motorcycle with sidecar. In the back you can see a Mercedes LG 65/3.

Μοτοσυκλέτα Harley Davidson 24C. Προσέξτε την πινακίδα στο μπροστινό φτερό με τον στρατιωτικό αριθμό κυκλοφορίας Harley Davidson motorcycle. Note the number plate

αυτοκίνητα και στηριζόταν στην επίταξη των ιδιωτικών επιβατηγών και φορτηγών για να καλύψει τις μεταφορικές του ανάγκες.

Η πανσερμία, όμως, των ιδιωτικών φορτηγών αυτοκινήτων που επιστρατεύθησαν, δεν επέτρεψε την συγκρότηση ομοιογενών μονάδων αυτοκινήτων. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την έλλειψη ανταλλακτικών, την εντατική χρησιμοποίησή τους κάτω από επιχειρησιακές συνθήκες και την παντελή

έλλειψη επαρκούς οδικού δικτύου, είχε σαν αποτέλεσμα τα περισσότερα αυτοκίνητα να ακινητοποιούνται για επισκευές. Στις επίσημες πηγές δεν αναγράφεται ο αριθμός των ιδιωτικών επιβατικών και φορτηγών αυτοκινήτων που επιστρατεύθησαν. Πρόκειται όμως για αρκετές χιλιάδες. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού του ΓΕΣ "Τα προβλήματα εφοδιασμού εξήκοησαν τυραννικήν δουλείαν επί των επιχειρήσεων και η έλλειψις αυτοκινήτων επηρέασε και περιόρισε τας επιθετικές ενεργείας του Ελληνικού Στρατού".(1)

Τα στοιχεία για τις μοτοσυκλέτες που υπήρχαν στον Ε.Σ. είναι συγκεχυμένα. Μία πηγή (1) αναφέρει 126 τρίκυκλες και 42 δίκυκλες, ενώ άλλη πηγή (2) αναφέρει 30 τρίκυκλες HARLEY-DAVIDSON, 120cc, 24D, 24 τρίκυκλες FN (Βελγικές, πιθανόν M12 ή M860 και 42 BMW R-12 δίκυκλες).

Οι ελκυστήρες του πυροβολικού

Σε μία άλλη, όμως, κατηγορία οχημάτων ο Ε.Σ. διέθετε όχι μόνο επαρκείς αριθμούς αλλά και ορισμένους ιδιαίτερα εξειληγμένους τύπους οχημάτων. Αυτά ήταν τα Ρυμουλκά Πυροβολικού. Ήδη από το 1935, ο ΕΣ είχε εφοδιασθεί με 224 ελκυστήρες βαρέος τύπου, τους περίφημους FIAT/PAVESI, P4/100 και P4/110, 4X4, με 4κύλινδρο κινητήρα 4724 cc, ισχύος 55

Μοτοσυκλέτα BMW με καλάθι ενός και δύο ατόμων της Βασιλικής Χωροφυλακής (Φωτό : Ιστορία της Χωροφυλακής)

BMW with one and two-persons sidecars of the Royal Gendarmerie

Μοτοσυκλέτα BMW με καλάθι δύο ατόμων της Βασιλικής Χωροφυλακής (Φωτό : Ιστορία της Χωροφυλακής)

BMW with two-persons sidecar of the Royal Gendarmerie

βhp, ταχύτητας 22 χ.α.ω., με το πρωτοπόρο αρθρωτό σύστημα. Το ίδιο σύστημα χρησιμοποιήθηκε μετά 35 χρόνια, το 1970, στη σειρά οχημάτων GAMMA-GOAT του Αμερικανικού Στρατού. Τα PAVESI χρησιμοποιήθηκαν ως ελκυστήρες για τα πυροβόλα των 105 χιλ. του πεδινού και των 155 χιλ. του βαρέος πυροβολικού. Τα βρισκουμε, όμως, και στα Συντάγματα αντιαεροπορικού πυροβολικού, σύμφωνα με φωτογραφίες της εποχής.

Στις 25 Μαρτίου 1937 παρήλασαν για πρώτη φορά μπροστά στο Αθηναϊκό κοινό τα περίφημα αντιαεροπορικά πυροβόλα KRUPP των 88 χιλ. FLAK 18. Τα πυροβόλα αυτά αγοράσθηκαν από τη Γερμανία

Φορηγό Hansa-Lloyd 4X2. Προσεξτε την πινακίδα του οχήματος. Η φωτογραφία είναι τραβηγμένη πριν από τον πόλεμο (φωτό Ε.Α.Ι.Α.)

Hansa-Lloyd 4X2 truck. Note the front number plate. The photo was shot before WWII

Φορηγό Daag 4X2. Η μανβέλα κρύβει την πινακίδα του οχήματος. Η φωτογραφία είναι τραβηγμένη πριν από τον πόλεμο (φωτό Ε.Α.Ι.Α.)

Daag 4X2 truck. Note the front number plate. The photo was shot before WWII

μαζί με τα αντιαεροπορικά πυροβόλα RHEINMETALL των 37 και 20 χιλιοστών. Για ρυμουλκά είχαν αγορασθεί, συγχρόνως με τα πυροβόλα και 24 φορητά MERCEDES-BENZ LG 4.000, 6X6 95bhp για τα πυροβόλα των 88 χιλιοστών και 108 φορητά MERCEDES-BENZ, LG 65/3, 6X6, 85 bhp, για τα πυροβόλα των 37 και 20 χιλιοστών. Και οι δύο αυτοί τύποι ήταν γνωστοί στον Ε.Σ. σαν DAIMLER ή DAIMBLER.

Από την Γαλλία είχαν αγορασθεί 48 ημιερπυστροφόρα SOMUA, MCG 5, 60 BHP σαν ελκυστήρες για τα 48 Δισκελή Μακρά Πυροβόλα SCHNEIDER 85/25 χιλ. Αυτά ήταν τα πρώτα ερπυστροφόρα οχήματα του Ε.Σ. μετά τα 2 άρματα VICKERS 6 τόννων που αγοράσθηκαν από την Αγγλία το 1935 και 2 ελαφρά άρματα CARDEN LLOYD. Από τις ίδιες πηγές μαθαίνουμε ότι υπήρχαν και 78 "Άμαξες Αντιγρωσίσεως Πυροβολικού" τύπου PAVESIL/140 για τα οποία δεν έχουμε περισσότερα στοιχεία. (1)

Το μηχανοκίνητο Σύνταγμα Ιπλικού (3)

Η μοναδική μηχανοκίνητη μονάδα του Ε.Σ., το Μηχανοκίνητο Σύνταγμα Ιπλικού της Μεραρχίας Ιπλικού, χρησιμοποιούσε για οχήματα μεταφοράς προσωπικού 44 οχήματα MERCEDES-BENZ LG 65/3, 6X6 και 44 οχήματα MERCEDES-BENZ G5/W152, Car Medium, 4X4, κινητήρας 2006 cc 4κύλινδρος, 45 HP(2). Το όχημα είχε δυνατότητα διεύθυνσης και στους 4 τροχούς. Ήταν ένα ιδιαίτερα σπάνιο όχημα επειδή κατασκευάστηκαν μόνο 300 τεμάχια. χρησιμοποιήθηκε ελάχιστα από τον Γερμανικό Στρατό και τα υπόλοιπα επωλήθησαν σε ξένες χώρες. Η Μονάδα διέθετε επίσης και 75 φορητά οχήματα, 21/2 τόννων, πιθανόν FIAT. Η Μονάδα αυτή τελικά αφομοιώθηκε από την XIX Μηχανοκίνητη Μεραρχία, η οποία αποτελείτο από 40 περίπου ελαφρά Ιταλικά άρματα, CARRO VELOCCE (cv) 3/33 ή 3/35, λάφυρα του Ε.Σ. από τη Μάχη στο Καλπάκι (Νοέμβριος 1940), 100 ελαφρά Αγγλικά άρματα αναγνωρίσεως (UNIVERSAL/BREN CARRIER) και 185 επιβατικά αυτοκίνητα AUSTIN, 8HP Series AP, 4θέσια, κινητήρας 900cc σαν οχήματα μεταφοράς προσωπικού. Αυτή η μονάδα πολέμησε εναντίον των Γερμανών (Απρίλιος 1941) στη Λίμνη Δοϊράνης και στα Κρούσια. (3)

Η Βρετανική βοήθεια

Εκτός από τους τύπους των οχημάτων που αναφέραμε ο Ε.Σ. διέθετε και 39 Κινητά Συνεργεία από δύο οχήματα το καθένα. Τα 12 από αυτά είχαν αγοραστεί από την Γερμανία και τα υπόλοιπα

Bren Carrier του Ε.Σ. στη Μ. Ανατολή. Τα ίδια οχήματα, μέσω της Βρετανικής βοήθειας, χρησιμοποιήθηκαν για τη συγκρότηση της XIX Μηχανοκίνητης Μεραρχίας τον Απρίλιο του 1941 (Φωτό Ε.Α.Λ.Α.)

Bren Carrier of the Greek Army in Middle East. The same vehicles were used for the organisation of the XIX Mechanized Division in April 1941, which fought against the German Panzer divisions at Northern Greece

οργανώθηκαν στην χώρα.

Στην σύντομη διάρκεια του πολέμου στην Αλβανία εκτός από τα 100 Bren-carriers, τα 185 επιβατικά AUSTIN 8HP, που οι Άγγλοι μας παρέχώρησαν, από τα περιορισμένα πραγματικά αποθέματα που είχαν στην Αίγυπτο, μας έδωσαν επίσης και 17 ρυμουλκά οχήματα για τα αντιαεροπορικά πυροβόλα των 3.7 ιντσών,

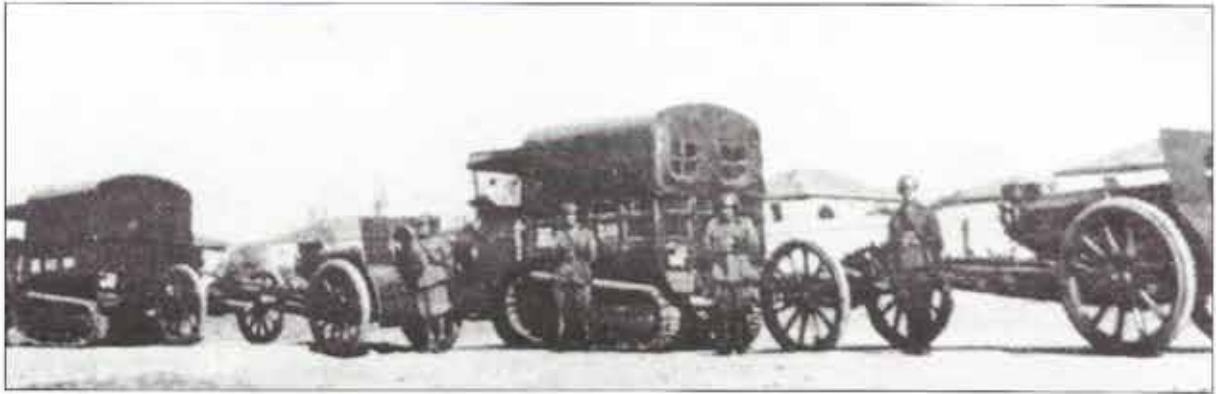

Αριστερά: άρμα Vickers 6ton με μονό πύργο κατά την διάρκεια παρέλασης στην Αθήνα. Διακρίνεται στο δεξί εμπρός μέρος της θωράκισης, ένα ανοιχτόχρωμο τετράγωνο. Η χρησιμότητά του δεν είναι γνωστή.

Δεξιά: άρμα μάχης VICKERS 6 ton με διπλό πύργο κατά την διάρκεια ασκήσεων της Σχολής Ευελπίδων. Το σήμα με το "Σταυρό της Μάλτας" μέσα στο λευκό ρόμβο, δεν είναι γνωστό τι αντιπροσωπεύει, αλλά πιθανόν να είναι τακτικό σήμα. Τα δύο παραπάνω άρματα ήταν και τα μοναδικά που υπήρξαν προπολεμικά στις τάξεις του Ε.Σ. μαζί με δύο ελαφρά άρματα VICKERS CARDEN LLOYD Mk VI.

Left: Vickers 6ton with single turret on parade in Athens. Note the white rectangle on the right front, which its use is unknown. Right: Vickers 6ton with twin turret during manouvers with Cadets of the Military Academy. These two tanks were the only ones that the Greek Army had, prior the WWII, along with two light VICKERS CARDEN LLOYD Mk VI tankettes

Βαρύς ελκυστήρας πυροβολικού SOMUA MCG5 που σύρει βαρύ πυροβόλο SCHNEIDER 155/17 κατά την διάρκεια ασκήσεων την περίοδο 1938-1940

SOMUA MCG5 half-track, towing a heavy Howitzer Schneider 155/17 during manouvers in 1938-1940 period

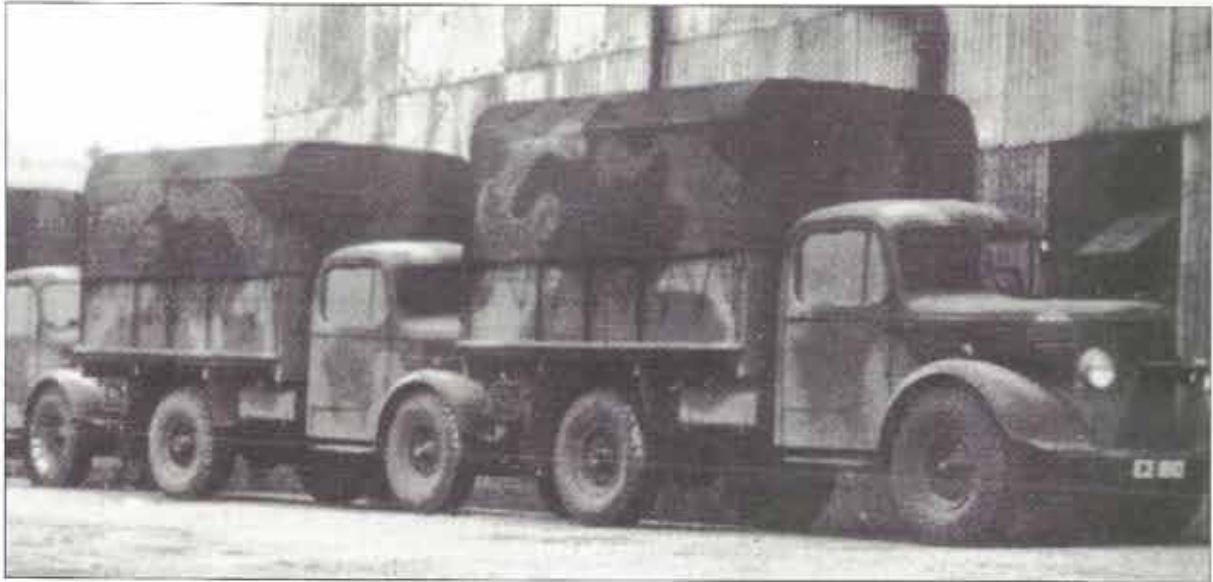
Φορητό Mercedes 6X6 LG 68 100PS ή αλλιώς LG 4000 επειδή ήταν 4 τόννων. Το φορητό σύρει κατευθυντήρα Α/Α πυροβολικού. Παρατηρήστε το τρίχρωμο καμουφλάζ παρόμοιο με αυτό του γερμανικού στρατού της εποχής.

Mercedes LG 68 or LG 4000 heavy truck, towing an A/A artillery range finder. Note the three-colour cammo which is probably the same with the German Army's.

Αριστερά: ελκυστήρας πυροβολικού FIAT-PAVESI P4/110 4X4 που σύρει πεδινό πυροβόλο 105/25 κατά τη διάρκεια παρέλασης στην Αθήνα. Παρατηρήστε το τρίχρωμο καμουφλάζ. Δεξιά: ελκυστήρας πυροβολικού FIAT-PAVESI P4/100. Η διαμόρφωση που εικονίζεται είναι πολύ πιθανό να χρησιμοποιείτο ως "Άμαξα Αναγνώρισης Πυροβολικού"

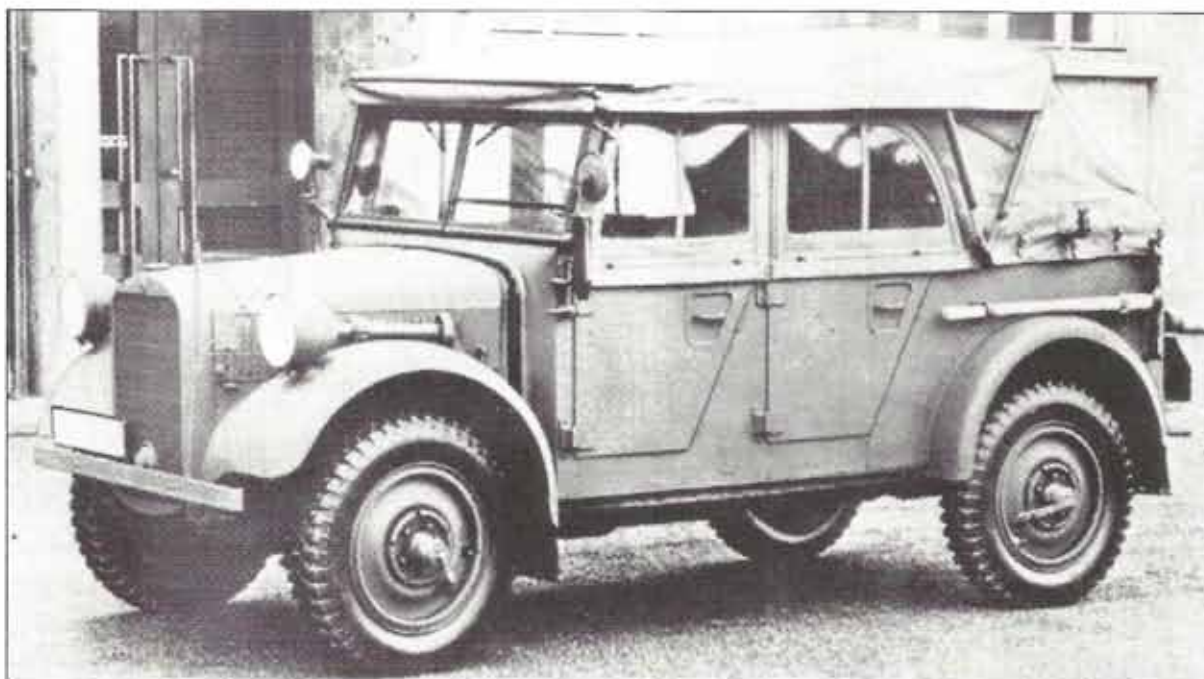
Left: FIAT-PAVESI P4/110 4X4, heavy artillery tractor, towing a field gun 105/25, on parade in Athens. Note the three-colour camouflage. Right: FIAT-PAVESI P4/100. This type was frequently called as "Artillery Reconnaissance Car".

Φορτηγά BEDFORD MS των 2 τόννων έξω από το εργοστάσιο κατασκευής τους στην Αγγλία. (φωτό Bart Vanderween)
 BEDFORD MS 2-ton trucks, outside a British factory. (Photo Bart Vanderween)

Ελαφρύ άρμα(τανκέττα) CV 33 σε ελληνική υπηρεσία στην Αλβανία. Αυτά τα άρματα παρόλο που χρησιμοποιήθηκαν από τους Έλληνες είχαν διατηρήσει όλα τα σήματα του Ιταλικού Στρατού, που είναι εμφανή στην δεξιά πλευρά του άρματος. Στο βάθος διακρίνεται επιταγμένο λεωφορείο του Ε.Σ. Η πινακίδα που διακρίνεται στο αριστερό φτερό είναι πιθανό να είναι στρατιωτική
 Italian tankette CV33 in Greek service. These tanks retained their original Italian markings, visible on the right side. In the background you can see a requisitioned bus. Its registration number is probably of military style

Ελαφρό όχημα MERCEDES G5. Εκατασκευάστησαν μόνο λίγες εκατοντάδες. Το μοντέλο αυτό стоίχισε το 1938 6.000 μάρκα. Δεν υπάρχουν μέχρι σήμερα φωτογραφίες των G5/W152 που διέθετε ο Ε.Σ. (Φότο Bart Vanderveen).

πιθανόν AEC Matador, 0853, 4X4, 20 ρυμουλκά για τα αντιαεροπορικά πυροβόλα BOFORS των 40 χιλιοστών και 57 ρυμουλκά, για πεδινά πυροβόλα των 75 χιλιοστών.

Μαζί με τα Αγγλικά οχήματα, μας έστειλαν από την Αίγυπτο και λίγα Ιταλικά οχήματα, λάφυρα από την Στρατιά του GRAZIANI. Αυτά ήσαν 32 τριαξονικά FIAT/SPA, Donunque 35, 2-3 τόννων, 6X4 και 25 Διαξονικά FIAT/SPA, 38R, 21/2, 4X2. (2)

Από φωτογραφικές μαρτυρίες όμως που έχουμε από την περίοδο αυτή, είναι φανερό ότι τα στοιχεία αυτά είναι ελλιπή. Νεώτερες πηγές (4) από τα Βρετανικά αρχεία αναφέρουν ότι παρεδόθησαν στον Ε.Σ.: 62 ασθενοφόρα οχήματα, 13 φορτηγά AUSTIN 3 τόννων, 200 επιβατικά AUSTIN 8hp, 150 φορτηγά BEDFORD OYD 3 τόννων 4X2, GS, 182 Καναδικά φορτηγά CHEVROLET 3 τόννων 4X2 GS, 122 φορτηγά FORDSON, (τα στοιχεία τους δεν είναι γνωστά), 78 Καναδικά φορτηγά FORD 30cwt.

44 Καναδικά φορτηγά F15, 15-cwt/3/4 τόννου GS με Καμπίνα Νο 11, 86 συνολικά ιταλικά φορτηγά, λάφυρα, FIAT/SPA και 60 φορτηγά LANCIA μαζί με 491 μοτοσυκλέτες NORTON 16H.

Μετά την κατάρρευση του Μετώπου και την κατοχή της χώρας μας από τους Γερμανούς, τα περισσότερα από τα οχήματα αυτά καταστράφηκαν. Όσα διασώθηκαν, έγιναν λάφυρα των Γερμανών. Σήμερα εκτός από ολίγα AUSTIN 8HP και μερικές μοτοσυκλέτες BMW R12, δεν έχει διασωθεί κανένας άλλος τύπος στην Ελλάδα. Στην Αγγλία

υπάρχουν λίγα BEDFORD 4X2 2 τόννων, Model MS και αποτελεί φιλοδοξία του ΣΔΙΟ να αποκτήσει ένα τέτοιο όχημα, έναν πραγματικό "Πολεμοστή της Αλβανίας".

Είναι λυπηρό επίσης ότι δεν διεσώθει κανένα UNIVERSAL CARRIER (Bren Carrier) παρ'όλο ότι ο Ε.Σ. διέθετε τέτοια οχήματα την περίοδο 1945-48. Τέτοια οχήματα υπάρχουν άφθονα στην Αγγλία και ο ΣΔΙΟ ελπίζει να φέρει ένα στην Ελλάδα σύντομα.

Σε Μουσεία της Γαλλίας και της Ιταλίας υπάρχουν ελκυστήρες SOMUA, PAVESI και άρματα CV 3/33. Η δυνατότητα, όμως, να αποκτηθούν τέτοια οχήματα ξεφεύγει από τις δυνατότητες του ΣΔΙΟ και μετατοπίζεται στα πολεμικά Μουσεία.

ΠΗΓΕΣ:

1) Η προς πόλεμο προπαρασκευή του Ελληνικού Στρατού 1923-1940. Εκδόσεις Διευθύνσεως Ιστορίας Στρατού, 1969.

2) Εφοδιασμός του Στρατού εις Υλικά Οπλισμού και Πυρομαχικών Πυροβολικού και Πεζικού κατά τον πόλεμον 1940-41. Εκδόσεις Διευθύνσεως Ιστορίας Στρατού, 1982.

3) Αιματηρό Πολεμικό οδοιπορικό στη Βόρειο Ήπειρο και στη Μακεδονία. Δ.Μ. Χονδροκούκη, Στρατηγού Ε.Α.-Βοιζέντη, 1987.

4) Ημερολόγιο μίας καταστροφής. Βρετανική βοήθεια στην Ελλάδα 1940-1941. Ρόμπιν Χάιαν. Έκδοση 7ου ΕΓ/ΓΕΣ. Αθήνα 1996

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΘΥΜΑΤΑΙ... ...ΟΧΗΜΑΤΑ ΤΟΥ Β' Π.Π.

*Ένα ταξίδι στις μνήμες ενός ανθρώπου
που έζησε μερικές από τις πιο σημαντικές και καθοριστικές στιγμές
για τη νεότερη ιστορία της χώρας*

του Κωνσταντίνου Φάρου

Πολλές φορές με έχει απασχολήσει το πώς απέκτησα αυτό το ιδιαίτερο ενδιαφέρον - "ψώνιο"- για τα στρατιωτικά οχήματα. Σαν μόνη εξήγηση που μπορώ να δώσω είναι ότι επειδή ήμουνα παιδί του του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου και συμπτωματικά έτιχε να βρεθώ παρών σε κάποιες φάσεις της συγκλονιστικής αυτής περιόδου, ήταν φυσικό να διατηρήσω κάποιες έντονες εντυπώσεις και εικόνες που σαν επίκεντρο είχαν στρατιωτικά οχήματα. Στην εποχή μου τα αυτοκίνητα είχαν ακόμη μία μυθική υπόσταση και οι εικόνες των οχημάτων του πολέμου σφραγίσθηκαν στο μυαλό μου με τόσες λεπτομέρειες, που μου ήταν ιδιαίτερα εύκολο μετά από πολλά χρόνια να αναγνωρίσω όλα αυτά τα οχήματα που με ε ί χ α ν εντυπωσιάσει σαν παιδί.

Τι θυμάμαι, λοιπόν, ή μάλλον τί θυμάται ένα παιδί 10-15 ετών από την περίοδο 1940-1945; Οι πρώτες μου εντυπώσεις ξεκινάνε από την παρέλαση στις 25.3.1940 στην Αθήνα όπου παρακολούθησα

από το κτίριο που είναι στην οδό Πανεπιστημίου, απέναντι από το θέατρο Βρετανία. Θυμάμαι, όμως, μόνο τους Ελκυστήρες Πυροβολικού PAVESI ,FIAT/SPA PAVESI P4-110) με το ανορθόδοξο σχήμα και τους μεγάλους τροχούς. Την περίοδο πριν από την 28.10.1940, θυμάμαι ένα επιβατικό/επιτελικό αυτοκίνητο FORD (κούρσες

τις λέγαμε τότε) βαμμένο χακί και με πινακίδα Ε.Σ. με τριψήφιο αριθμό να έρχεται στη γειτονιά μου. Μετά την κήρυξη του πολέμου (28.10.1940) δεν θυμάμαι κανένα στρατιωτικό όχημα, εκτός από τα πολιτικά οχήματα που είχαν επιταχθεί. Τα λίγα στρατιωτικά οχήματα, άλλωστε θα πρέπει να είχαν φύγει για το μέτωπο. Ακόμη και η μεταφορά των τραυματιών από το Σιδηροδρομικό Σταθμό Αθηνών (Λαρίσης) γινόταν θυμάμαι με τα παλαιά λεωφορεία της Πάουερ, όχι τα κίτρινα.

Από τις αρχές του 1941 εμφανίζονται τα πρώτα στρατιωτικά οχήματα που έφερε η Αγγλική Αεροπορία (Royal Air Force) που δεν τα θυμάμαι καθαρά. Το Μάρτιο του 1941 όμως, βρισκόμουν σε

ένα χωριό κοντά στο Μπράλο, επάνω στην παλιά Εθνική Οδό, που με είχαν στείλει οι γονείς μου γιατί φοβόντουσαν τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς από την αναμενόμενη Γερμανική εισβολή. Εκεί πραγματικά είχα την τύχη να δω πώς γράφεται ζωντανά η ιστορία.

Στα μέσα του Μαρτίου 1941, λοιπόν, άρχισαν να

Γερμανικό όχημα μεταφοράς προσωπικού της WERMACHT, MERCEDES-BENZ L1500A, 4X4. Δεξιά και αριστερά Kubelwagon.

περνούν σε ατελείωτες φάλαγγες τα μεταφορικά μέσα του Βρετανικού Εκστρατευτικού Σώματος, που είχε έλθει στην Ελλάδα για να αντιμετωπίσει την Γερμανική επίθεση. Το Σώμα αυτό περιελάμβανε την 1η Αγγλική Τεθωρακισμένη Ταξιαρχία με ελαφρά άρματα MK VIc και μεσαία Tank Cruisers A9/A10/A13, την 6η Αυστραλιανή Μεραρχία, τη 2η Νεοζηλανδική Μεραρχία και πολλές μη-Μεραρχιακές Μονάδες από όλη την τότε Βρετανική Αυτοκρατορία, μία δύναμη περίπου 56.000 άνδρες. Θυμάμαι πολλούς τύπους αυτοκινήτων αλλά για συντομία αναφέρω δύο που μου έκαναν εντύπωση. Ήταν τα φορτηγά THORNYCROFT TARTAR WO, 3 τόννων, 6X4, GS, πιθανόν του Μηχανικού, τα οποία δεν είχαν μαρμπριζ, μόνο ένα ικρασμάτινο κάλυμμα μέχρι το ύψος του τιμονιού και επάνω μία κουκούλα/τέντα που έφθανε μέχρι το ψυγείο, οι δε οδηγοί ήταν χωμένοι μέσα στις γλαίνες τους, χωρίς κουκούλες και γυαλιά, μόνο με το δίκωχο. Σου θύμιζαν αυτοκίνητα του Ιου Π.Π. Ο άλλος τύπος ήταν τα Ρυμουλκά Πυροβολικού AEC MATADOR 0853, 4X4 που έσυραν τα πυροβόλα των 6 ιντσών. Υπάρχουν φωτογραφίες στο Imperial War Museum, στο Λονδίνο, που δείχνουν MATADOR να διασχίζουν την κεντρική πλατεία της Λαμίας (η παλαιά εθνική οδός περνούσε μέσα από τη Λαμία).

Αλλά η πλέον εντυπωσιακή και συγκινητική εμπειρία ήταν μία ελληνική φάλαγγα από ολοκαίνουργια μικρά ανοιχτά επιβατικά αυτοκίνητα 4X2, AUSTIN 8HP και μοτοσυκλέτες

NORTON. Τα οχήματα αυτά συνολικά 185 ή 200, ανάλογα με την πηγή, ήσαν τετραθέσια και αποτελούσαν μέρος της Βρετανικής βοήθειας προς τον Ελληνικό Στρατό και είχαν έλθει από την Αίγυπτο. Ο Ε.Σ. τα χρησιμοποίησε σαν οχήματα μεταφοράς προσωπικού και μαζί με τα 100 Bren Carrier και τα 40-45 Ιταλικά ελαφρά άρματα CV 33, λάφυρα, οργάνωσε την XIX Μηχανοκίνητη Μεραρχία. Η φάλαγγα, θα πρέπει να ήταν ένα Τάγμα, είχε σταματήσει για ανάπαυση σε μία τοποθεσία λίγο πριν αρχίσουν οι στροφές του Μπράλλου για τη Λαμία. Φυσικά όλο το χωριό έτρεξε να τους υποδεχθεί και να διασκεδάσει με τις ακροβασίες ενός μοτοσυκλετιστού. Θυμάμαι επίσης ότι κάθε δεύτερο ή τρίτο αυτοκίνητο μετέφερε και ένα οπλοπολυβόλο με διογκωμένες ραβδώσεις στην κάνη του, ήταν τα HOTCHKISS, 7,62 m.m. Φυσικά η φάλαγγα σε λίγο συνέχισε την τραγική της πορεία προς το τέλος της για τη Δοϊράνη και τα Κρούσια.

«Ώϊω σταν' Αθήνα...»

Σε λίγο οι γονείς μου με έφεραν πάλι στην Αθήνα και έτσι έχασα την ευκαιρία να παρακολουθήσω τη Μάχη του Μπράλλου και την υποχώρηση των Αυστραλών. Ξαναγύρισα στο Μπράλλο στα μέσα του Μαΐου 1941 και πρόλαβα να δω συνταρακτικά για μένα πράγματα που γράφω πιο κάτω. Στην Αθήνα, τον Απρίλιο παρακολούθησα όλες τις αεροπορικές επιδρομές των Γερμανών, κυρίως στον Πειραιά. Ένα βράδυ ο πατέρας μου με είχε πάει

Steyr 1500A σε υπηρεσία με τις αντάρτικες δυνάμεις του ΕΔΕΣ. Στη θέση του συνοδηγού διακρίνεται ο ίδιος Ναπολέων Ζέρβας, ιδρυτής του ΕΔΕΣ. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η πινακίδα του οχήματος (ΑΡ.1) που προφανώς δηλώνει ότι το Steyr είναι το πρώτο στρατιωτικό όχημα του ΕΔΕΣ. Προσέξτε το λευκό σταυρό που είναι βαμμένος πάνω στο καπό της μηχανής. Ίσως να ήταν βαμμένη ολόκληρη η ελληνική σημαία, που όμως δεν διακρίνεται καθαρά στη φωτογραφία (Φωτό IWM μέσω Πολεμικού Μουσείου)

Steyr 1500A in service with the partisan forces of EDES. In the co-drivers seat you can see Napoleon Zervaw himself, who was the founder of EDES. Note the registration plate (AP.1) which denotes that the Steyr was the first military vehicle in service with EDES. You can also see the white cross, which is on the hood of the vehicle. Maybe it was part of the Greek flag, that was painted on the hood, however it cannot be distinguished in this photo (Photo IWM via Greek War Museum)

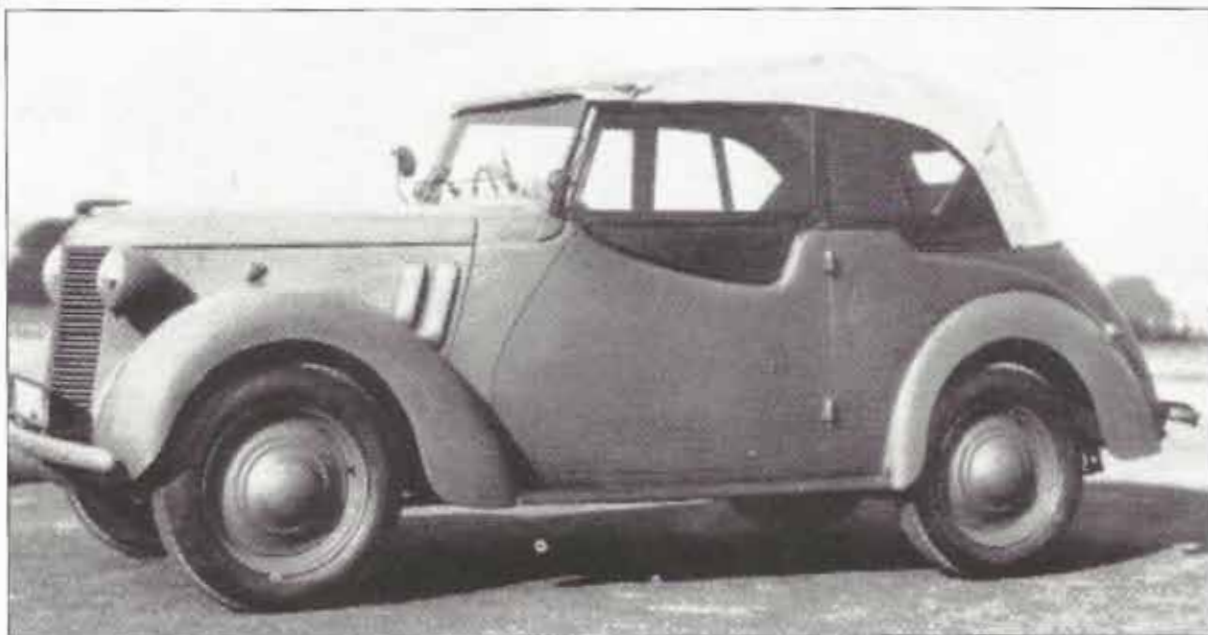
στον κινηματογράφο Ορφέα, στην οδό Σταδίου. Έγινε συναγερομός και μας κατέβασαν φοβισμένους, στο καταφύγιο του Ορφέα, (που κατόπιν έγινε το θέατρο του Κούν) αλλά συγχρόνως και καντίνα των Άγγλων στρατιωτών, οι οποίοι απτόητοι συνέχιζαν να πίνουν τις μπύρες τους και να τραγουδούν το "ROLL OUT THE BARREL". Πολύ φυσική αντίδραση, έπειτα από το Γερμανικό BLITZ που είχαν περάσει το 1940 στην Αγγλία.

Τελικά στις 27.4.1941 μπήκαν οι Γερμανοί στην Αθήνα. Το πρώτο Γερμανικό αυτοκίνητο που είδα, θα ήταν τη δεύτερη ημέρα, ήταν ένα φανταστικό 8θέσιο, MERCEDES-BENZ, L 1500A καθαρισμένο και γυαλισμένο με 8 Γερμανούς, έτοιμο για παρέλαση, που ήρθε και σταμάτησε κάτω από το σπίτι μας.

Ο οδηγός και ένας αξιωματικός εμπρός και 6 στρατιώτες πίσω, καθισμένοι ανά τρεις σαν μάρμαρο. Οι Γερμανοί για λόγους εντυπώσεων και επιδείξεως χρησιμοποίησαν την πρακτική να

κυκλοφορούν μεμονωμένα οχήματα, που ήταν πραγματικά αποτελεσματική. Σου θύμιζε τα επίκαιρα με τις παρελάσεις μπροστά από τον Χίτλερ. Την ίδια μέθοδο εχρησιμοποίησαν και οι Ιταλοί όταν έπειτα από πολλές ημέρες, αρχές Μαΐου '41, ήλθαν στην Αθήνα. Αυτοί όμως είχαν μόνο φορτηγά τα FIAT 626 BL, 3 τόννων 4X2, στα οποία έβαζαν καθιστούς καμιά 20αριά στρατιώτες και τους περιέφεραν στους κεντρικούς δρόμους για να αντιμετωπίσουν την περιφρόνηση των Αθηναίων και την κοροϊδία και τις κραυγές "ΑΕΡΑ" από την παιδική "μαριίδα". Από τα φορτηγά αυτά θυμάμαι το πτυσσόμενο κρεβάτι για τον οδηγό στο πίσω μέρος της καμπίνας.

Δεν είδα τη μεγάλη παρέλαση που έκαναν οι Γερμανοί μπροστά στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη, γιατί τότε, στις πρώτες ημέρες της κατοχής δεν κυκλοφορούσα πολύ. Την είδα πολύ αργότερα στα Επίκαιρα.

Τα Austin 8hp ήταν μέρος της βρετανικής βοήθειας που ήλθε από την Αίγυπτο το 1941. Ο Ε.Σ. τα χρησιμοποίησε ως οχήματα μεταφοράς προσωπικού για την οργάνωση της XIX Μηχανοκίνητης Μεραρχίας, που αντιμετώπισε τις γερμανικές δυνάμεις στα Κρούσια και τη Δοϊράνη.

Austins 8hp were part of the British Aid towards Greece in 1941. The Greek Army used these vehicles as personnel carriers and were part of the XIX Mechanized Division, which fought against the German forces at northern Greece.

«*Η μάχη του Μπράλλου...*»

Γύρω στις 15 Μαΐου 1941, και έπειτα από επιμονή μου, από τις ιστορίες που είχα ακούσει, ξαναγύρισα στο Μπράλλο. Παρ' όλο που είχε περάσει ένας μήνας από την Μάχη που έγινε εκεί, μεταξύ των Αυστραλών και των Γερμανών, η περιοχή ήταν γεμάτη από τα λείψανα των μαχών. Η κυρία μάχη είχε γίνει στην πλευρά του βουνού (Καλλίδρομος) που βλέπει προς τη Λαμία. Στο μέρος που έμενα εγώ ήταν οι θέσεις του Αυστραλιανού Πυροβολικού. Υπήρχαν πολλές σκαμμένες θέσεις για πυροβόλα και γύρω από αυτές βλήματα πυροβολικού των 25 λιβρών. Υπήρχαν αρκετά οχήματα διάσπαρτα που φαινόταν άθικτα. Ήδη ορισμένοι πρακτικοί χωριανοί είχαν αφαιρέσει κινητήρες από BEDFORD, σε άλλα όμως οι Αυστραλοί είχαν κάνει ηθελημένες βλάβες. Πιο συγκεκριμένα θυμάμαι τα φορτηγά BEDFORD, 3 τόννων, OYD και ένα φορτηγάκι FORD στο οποίο θυμάμαι ότι πάτησα το φρένο και τα υγρά πετάχτηκαν στο πρόσωπο ενός εξαδέλφου μου που κάτι έψαχνε κάτω από το αυτοκίνητο. Οι Αυστραλοί είχαν κόψει τα σωληνάκια των φρένων. Το πλέον εντυπωσιακό ήταν ένα BREN UNIVERSAL CARRIER, άθικτο εξωτερικά, που είχε μείνει σε ένα χωματόδρομο του χωριού. Θυμάμαι χαρακτηριστικά το κάθετο μαύρο τιμόνι και τον

μπρούτζινο πυροσβεστήρα. Λίγο πιο κάτω, προς τον Σ. Σταθμό της Λιλαιάς και δίπλα στην Εθνική οδό, υπήρχαν τα υπολείμματα ενός Γερμανικού αεροπλάνου που είχε λειώσει κυριολεκτικά από φωτιά και δίπλα οι δυο τάφοι του πληρώματος. Οι χωρικοί έλεγαν ότι ήταν STUKA (JU-87) αλλά διαβάζοντας την επίσημη ιστορία της Αυστραλιανής μεραρχίας έμαθα ότι ήταν ένα αναγνωριστικό HENSCHEL HS 126B και το είχε ρίξει ένας Αυστραλός στρατιώτης με οπλοπολυβόλο BREN.

«*Η μάχη της Κρήτης...*»

Στο μεταξύ πλησίαζε η Μάχη της Κρήτης, 20-5-1941 και άλλες εικόνες συγκέντρωσαν την προσοχή μου. Τις ημέρες εκείνες άρχισαν να πετούν στην περιοχή μας πολλά τρικινητήρια Γερμανικά αεροπλάνα και να προσγειώνονται σε ένα χωμάτινο διάδρομο καντά στο σιδηροδρομικό σταθμό της Αμφίκλειας. Φυσικά λίγο αργότερα από φωτογραφίες κατάλαβα ότι ήταν τα μεταγωγικά JU-52. Τους αλεξιπτωτιστές δεν τους είδαμε καθόλου, γιατί όπως γράφουν οι Γερμανικές πηγές για τη Μάχη της Κρήτης, η μεταφορά τους έγινε με απόλυτη μυστικότητα. (Φυσικά εκείνοι που είχαν πρόσβαση στο Αποκρυπτογραφικό σύστημα "ULTRA" το γνώριζαν).

Ιταλικό τεθωρακισμένο όχημα Autoblinda AB 41 του ΕΛΑΣ, κατά τη διάρκεια των Δεκεμβριανών στην οδό Πειραιώς, στο Γκάζι. Το όχημα είναι κατεστραμμένο από τους Άγγλους και στα δεξιά του φαίνεται ένα Dingo της Βρετανικής 23ης Τεθωρακισμένης Ταξιαρχίας. Πολύ ενδιαφέροντα είναι η πινακίδα του οχήματος. Είναι άγνωστη η σημασία των γραμμάτων ΙΡΑ δίπλα από το ΕΛΑΣ (Φωτό IWM μέσω Πολεμικού Μουσείου)

Italian Autoblinda AB41 in service with the partisan forces of ELAS, during the "Battle of Athens" in December 1944, between the Greek National Army together with the British Army against the ELAS forces. The vehicle is immobilised by British fire and you can see on its right a Dingo of the British 23rd Arm'd. Brigade. Note the very interesting number plate of the vehicle. The meaning of letters IP A beside ΕΛΑΣ, is unknown (Photo IWM via Greek War Museum)

Η έντονη σκόνη από τις απογειώσεις έφθανε σε μεγάλο ύψος, ενώ εμείς τα παιδιά προσπαθούσαμε να μετρήσουμε πόσα αεροπλάνα απογειω-νόntonουσαν και πόσα επέστρεφαν. Συγχρόνως με τη Μάχη της Κρήτης είχε αρχίσει και η αποχώρηση των Γερμανικών Δυνάμεων από την Ελλάδα για να λάβουν μέρος στην επίθεση εναντίον της Ρωσίας στις 22.6.1941. Και πάλι ατελείωτες φάλαγγες αυτοκινήτων κατευθύνονταν προς Βορά με μικρές στάσεις στο χωριό μας. Θυμάμαι ένα μεγάλο αριθμό από φορτηγά FORD V 3000S, 2 1/2 τόννων, Γερμανικής κατασκευής, 4X2 και αυτό γιατί μου ήταν εύκολο να διαβάσω το γνωστό σήμα της FORD/V8. Έπειτα από λίγο γύρισα και πάλι στην Αθήνα γιατί είχαν ανοίξει τα Σχολεία. Στη διάρκεια της κατοχής έμεινα συνεχώς στην Αθήνα και έτσι ό,τι θυμάμαι από στρατιωτικά οχήματα είναι ό,τι είδα στην Αθήνα.

«Ιταλικά οχήματα...»

Από Ιταλικά οχήματα θυμάμαι ένα κομψό, ανοιχτό, 4-θέσιο, FIAT που ήταν μόνιμα παρκαρισμένο στην πλατεία Λαυρίου. Ήταν το FIAT 508C MIL/1100, γνωστό σαν TORPEDO MIL-

ITARE, βασισμένο στο μοντέλλο BALILLA της FIAT. Θυμάμαι ακόμη δύο τεθωρακισμένα αυτοκίνητα να περιπολούν στην Πανεπιστημίου. Ήταν τα FIAT/ANSALDO, 611, πραγματικές μαούνες.

Άλλη μία φορά είδα να ανεβαίνουν την οδό Πανεπιστημίου, σαν δαιμονισμένα, δύο μικρά ιταλικά ερπυστριοφόρα. Έμοιαζαν σαν BREN CARRIERS. Όταν πλησίασαν, όμως, είδα ότι έφεραν ένα πυροβόλο σε σταθερό πύργο. Ήταν τα γνωστά αυτοκινούμενα πυροβόλα L40, Carro, Settevente, με πυροβόλο 47 mm, της FIAT/SPA/ANSALDO, βασισμένα στο ελαφρό Άρμα L6.

Κυκλοφορούσαν επίσης και πολλά ελαφρά φορτηγά FIAT/SPA, CL 39, 4X4, 1 τόννου. Δεν έτυχε να δω κανένα από τα πολύ καλά τεθωρακισμένα αυτοκίνητα FIAT/SPA, AB 41, 4X4, με πυροβόλο 20 mm. Είχα διαβάσει το Δεκέμβριο του 1944, ότι ένα Αγγλικό Άρμα "SHERMAN" της 23ης Τεθωρ. Ταξιαρχίας είχε καταστρέψει ένα AB 41 του ΕΛΑΣ στο Ρούφ. Πολύ αργότερα είδα φωτογραφίες του συγκεκριμένου αυτού οχήματος στο Imperial War Museum, στο Λονδίνο, αλλά υπάρχουν και εδώ στο

Εμπρός όψη 3/4 του ίδιου οχήματος Autoblinda AB41 του ΕΛΑΣ. Ο Βρετανός στρατιώτης εξετάζει την τρύπα στο εμπρός μέρος της θωράκισης την οποία κατά πάσα πιθανότητα διαπέρασε το βλήμα από κάποιο Sherman ή αντιαρματικό των Βρετανικών δυνάμεων. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι τα λάστιχα έχουν αφαιρεθεί από τις ρόδες, ακόμη και από τη ρεζέρβα. (Φωτό IWM μέσω Πολεμικού Μουσείου)

Front 3/4 view of the same Autoblinda AB41 of ELAS. The British soldier is examining the entry hole of a tank shell or anti-tank missile. It is noteworthy that all the tyres, even of the spare wheel, are missing. (Photo IWM via Greek War Museum)

Πολεμικό Μουσείο. Επίσης από Έλληνες Λξιοματικούς του Πυροβολικού, που έλαβαν μέρος στη Μάχη του Μακρυγιάννη το Δεκέμβριο του 1944, έμαθα ότι είχαν χρησιμοποιήσει ένα Ιταλικό Τεθωρακισμένο που υπήρχε στο Σύνταγμα Χωροφυλακής Μακρυγιάννη, αλλά δεν έμαθα ποτέ ποιος τύπος ήταν.

«Γερμανικά οχήματα...»

Όσον αφορά τώρα τα Γερμανικά οχήματα, από το 1942 έκαμαν την εμφάνισή τους, τα στρατιωτικά VOLKSWAGEN, 4X2, γνωστά σαν Kubelwagen. Τα βλέπαμε καθ' όλη τη διάρκεια της κατοχής, πολλά έμειναν εδώ μετά το τέλος του πολέμου και ορισμένα υπάρχουν ακόμη σήμερα. Τα καλύτερα τα έχει ο καλός μου φίλος Αντώνης Τζεν.

Θυμάμαι επίσης πολύ καλά τα φορτηγά OPEL-BLITZ, 3 τόννων. Πολλά και από αυτά έμειναν στην Ελλάδα στο τέλος του πολέμου. Επίσης τα φορτηγά RENAULT, ADN, 31/2 τόννων. Στο τέλος της κατοχής θυμάμαι πολλά φορτηγά Bussing-NAG, 41/2 τόννων, βαμμένα σε χρώμα ερήμου, 4X4 ή 4X2, 4500 A1 ή 4500-1, όπως και τα οχήματα μεταφοράς

προσωπικού STEYR 1500 A/02. Ενα από αυτά το θυμάμαι μετά τον πόλεμο να κάνει το δρομολόγιο Αθήνα-Καρπενήσι. Μια φορά είδα ένα βαρύ Γερμανικό τροχοφόρο Ρυμουλκό, HANOMAG, S5100, 4X2 της LUFTWAFFE, να ανεβαίνει με ταχύτητα πεζού, τον ανήφορο της Αγίου Κωνσταντίνου, στο ύψος του Εθνικού Θεάτρου και να σύρει ένα trailer, επάνω στο οποίο ήτανε ένα "βυτιοφόρο σιδηροδρομικό όχημα"!!

Από τα περίφημα ημιερπυστριοφόρα πυροβολικού KRAUSS-MAFFEI είδα ένα στην παλιά εθνική οδό προς Θήβα, στο Καραούλι, τον Απρίλιο του 1945, κτυπημένο απο Συμμαχικό αεροπλάνο. Απο Γερμανικά τεθωρακισμένα είδα πολύ λίγα, και αυτό γιατί οι Γερμανικές Δυνάμεις Κατοχής δεν διατηρούσαν Τεθωρακισμένες (PANZER) μονάδες στην Ελλάδα. Τα λίγα που είδα όμως τα θυμάμαι πολύ έντονα, γιατί μου ήταν ήδη γνωστά απο τις εντυπωσιακές φωτογραφίες του Γερμανικού προπαγανδιστικού περιοδικού "SIG-NAL". Μια από τις λίγες αυτές φορές, ήταν το Σεπτέμβριο του 1943, μετά την παράδοση της Ιταλίας, όπου στην οδό Σταδίου είχαν παραταχθεί σε μια προσπάθεια εντυπώσεων, 8 αυτοκινούμενα

πυροβόλα εφόδου, MARK III και IV (Sturm G III και Jagd Pz IV) με πυροβόλα των 75 mm και τις χαρακτηριστικές ποδιές στα πλευρά τους.

Και σαν παρένθεση, όπως θα θυμούνται πολλοί λίγοι, υπήρχε ένας μεγάλος αριθμός πύργων αρμάτων, που είχαν τοποθετήσει οι Γερμανοί σε οχυρωματικά έργα που είχαν κατασκευάσει στην Ελλάδα. Το 1956 ταξιδεύοντας με το τρένο στη Θεσσαλονίκη, παρατήρησα αρκετούς τέτοιους πύργους σε όλο το μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής. Πιστεύω μάλιστα ότι είδα ένα πύργο από MARK V, "PANTHER". Το 1972 είχα φωτογραφήσει δύο τέτοιους πύργους, ένα MKI και ένα από το Τσεχικής κατασκευής άρμα, το PZ. Krfw. 38(t). Το πρώτο δεν υπάρχει πλέον. Υπάρχει όμως ένας πύργος MKI, απίστευτο, μέσα στο αεροδρόμιο του Ελληνικού, που τον ανακάλυψε ο Γιάννης Τερνιάτης, από τα ιδρυτικά μέλη του Συλλόγου μας και ο οποίος κάνει αγώνα για να τον σώσει.

«Ο απελευθέρωση...»

Επιτέλους τον Οκτώβριο του 1944 έρχεται η απελευθέρωση. Είμαι πάλι παρών, στην οδό Πειραιώς, στο ύψος της Πλατείας Κουμουνδούρου, για να δω από ψηλά τα πρώτα Jeep, που ανήκαν σε Αγγλική Μονάδα Commando, που μαζί με τη Β' μοίρα του Ιερού Λόχου ήταν οι πρώτες Συμμαχικές Μονάδες που ήλθαν στην Αθήνα. Η υπόλοιπη δύναμη των Μονάδων αυτών ανέβηκε με τα κομμάτια κίτρινα Λεωφορεία AEC (Αγγλικής Κατασκευής) της Πάουερ. Ακολούθησε μια πλημμύρα Βρετανικών Οχημάτων σε μια πανσπερμία τύπων, Αγγλικής, Καναδικής και Αμερικανικής κατασκευής.

Οι Βρετανοί και οι Γερμανοί είχαν το ίδιο πρόβλημα όσον αφορά την παραγωγή στρατιωτικών οχημάτων, δηλαδή πάρα πολλούς όμοιους τύπους οχημάτων με μικρούς αριθμούς παραγωγής.

Σε αντίθεση οι Αμερικάνοι έχοντας τυποποιήσει την παραγωγή τους σε τρεις βασικούς τύπους Jeep/Willys-Ford, φορτηγά 3/4 τόννου DODGE, 4X4 και φορτηγά 2 1/2 τόννων, 6X6, GMC/PONTIAC/STUDEBAKER/INTERNATIONAL επέτυχαν τεράστιους αριθμούς παραγωγής, σχεδόν 2.000.000 οχήματα και εκάλυψαν με τους 3 αυτούς τύπους το 80% των αναγκών τους σε μεταφορικά μέσα.

Η συρροή συμμαχικών οχημάτων συνεχίστηκε πρό και μετά το Δεκέμβριο του 1944, στα οποία προστέθηκαν τα οχήματα της III Ελληνικής Ορεινής Ταξιαρχίας του RIMINI, που έφεραν σαν Τακτικό

Σήμα, την κεφαλή της Αθηνάς. Οι οργανώσεις περιθάλψεως κυρίως η UNRRA των Ηνωμένων Εθνών άρχισαν επίσης να φέρνουν συμμαχικά οχήματα για τη χρήση των Πολιτικών Υπηρεσιών. Σε ένα από αυτά, πήρα την πρώτη μου εμπειρία με Αμερικανικό όχημα, ένα DODGE 3/4 τόννου, 4X4, WC51, σε ένα σύντομο περίπατο στο Σκαραμαγκά, από την Ιερά Οδό, έναν από τους λίγους τότε ασφαλτοστρωμένους δρόμους εκτός Αθηνών.

Άρχισαν επίσης να εμφανίζονται πολλά Γερμανικά αυτοκίνητα και μοτοσυκλέττες, οι R-12 BMW και οι KS 750 Zundapp, από τα λάφυρα που έφεραν οι Αγγλοι από Κρήτη και Ρόδο.

Τα συμμαχικά αυτοκίνητα της περιόδου αυτής είναι πολύ γνωστά για να τα αναφέρω, κυριαρχούσαν πάντως, οι Καναδικής κατασκευής "Καρνάβαλοι" 3τόνων, F 60L, C 60 S και τα μικρότερα, 15-cwt, C15A και F15A, όλα FORD και CHEVROLET. Τα περισσότερα πέρασαν στον Ελληνικό Στρατό όπου έμειναν σε χρήση μέχρι σχεδόν το 1954 που αντικαταστάθηκαν από Αμερικανικό υλικό. Θα αναφέρω μόνο όλους τους τύπους των Τεθωρακισμένων αυτοκινήτων που είδα, όπως τα DAIMLER DINGO, DAIMLER MK1, HUMBER MK III & IIIa, WHITE M3A1 και τα CHEVROLET M6 γνωστά σαν STAGHOUND. Τα άρματα που έφεραν οι Αγγλοι στα Δεκεμβριανά το 1944, ήταν όλα αμερικανικά M4A1 SHERMAN με πυροβόλο 75 mm.

Κλείνοντας θα αναφέρω το μοναδικό Όχημα Διοικήσεως που είδα στην Ελλάδα, το καλοκαίρι του 1945, Οχημα Διοικήσεως, DODGE, WC56, ένα αυτοκίνητο περιζήτητο σήμερα από συλλέκτες, να το οδηγεί ένας αξιωματικός της Ταξιαρχίας RIMINI με πολιτικό αριθμό, σίγουρα από Δημοκρασία του Αγγλικού Στρατού. Είναι περίεργο ότι τέτοια οχήματα δεν δόθηκαν ποτέ στον Ε.Σ. από την Αμερικανική Βοήθεια, ενώ αντιθέτως είχαν παραχωρηθεί αρκετά DODGE, WC 53 γνωστά σαν "CARRYALL".

• Για την αναγνώριση των οχημάτων που αναφέρονται στο άρθρο αυτό συνιστούμε το HISTORIC MILITARY VEHICLES DIRECTORY του BART VANDERVEEN, εκδόσεις "WHEELS & TRACKS"

ΑΙΤΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟ Σ.Δ.Ι.Ο.

Αθήνα

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΑΡΙΘ. ΔΕΛΤ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣΕΚΔ. ΑΡΧΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣΤ.Κ.

ΤΗΛΕΦΩΝΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣΤ.Κ.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ (εφ' όσον είσθε κάτοχος)

Εργοστάσιο κατασκευήςΈτος κατασκευής

Αριθμ. κυκλοφορίαςΑριθμ. Αδ. Κυκλοφορίας

Αριθμ. πλαισίουΑριθμ. κινητ.

Αριθμ. κυλίνδρωνΕίδος φρένων

Αριθμ. τροχώνΠαρατηρήσεις

.....

Επρωτάθη από τα Μέλη, κ.κ.

1.-Υπογραφή

2.-Υπογραφή

ΕΝΕΚΡΙΘΗΤΑΚΤΙΚΟΔΟΚΙΜΙΟ

Αριθμ. Δ.Σ.Ημερομην.

Αριθμ. Γ.Σ.Ημερομην.

ΑΡΙΘΜ. ΜΗΤΡΩΟΥ

Η παρούσα έκδοση είναι ιδιοκτησία του Σωματείου
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
(Σ.Δ.Ι.Ο.).

Σχεδιάστηκε και στοιχειοθετήθηκε από την POSTSCRIPTUM.
Τυπώθηκε τον Νοέμβριο του 1997.

Για οποιαδήποτε πληροφορία επικοινωνήστε με τον πρόεδρο
του Σωματείου κύριο Κωνσταντίνο Φάρο
στο τηλέφωνο 5371444.

Τα μέλη του Σ.Δ.Ι.Ο. κατά την διάρκεια των εκδηλώσεων για τη "Μάχη της Κρήτης".
 M.V.P.A.s members during the festivities for the "Battle of Crete"

Ο Σ.Δ.Ι.Ο. δεν έχει μέλη μόνο από την Ελλάδα. Willys Jeep ενός επίτιμου μέλους από τη Νορβηγία. Κάτω από το παρμπρίζ και δίπλα από τη σημαία του Καναδά, διακρίνεται το σήμα του Σιλλόγου

M.V.P.A. has not Greek members only. This is a Willys Jeep of an honorary member from Norway. You can see the Club's badge beside Canada's flag

Μ38 με τα χρώματα της
 VII Μεραρχίας Πεζικού το 1950
 M38 Jeep bearing the markings
 of VII Infantry Div. Circa 1950

